

OBSITOS

III. évfolyam 3. szám

2022/3.

**A HAZASZERETET
A NEMZET KÖZÖS
NEVEZŐJE**

**KIEMELT CÉLUNK
MAGYARORSZÁG
BIZTONSÁGÁNAK
GARANTÁLÁSA**

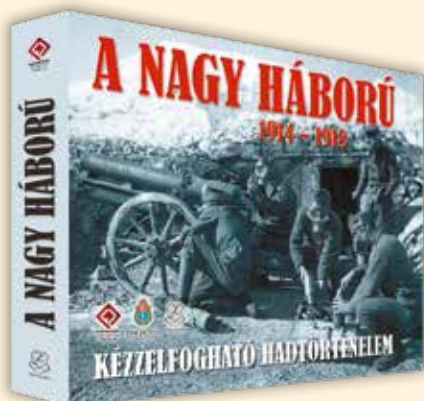
**A KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS
KIVÁLÓ SZÍNTERE**

KÉZZELFOGHATÓ HADTÖRTÉNELEM

a Zrínyi Kiadó sorozatának
eddig megjelent kötetei

Élményközpontú ismeretterjesztés

- gazdag képanyaggal
- térképekkel
- korabeli dokumentumokkal
- és hadirelikviákkal

A kötetek **25% kedvezménnyel** megvásárolhatók a kiadó **webáruházában** (shop.hmzrinyi.hu), valamint a **könyv- és térképboltban** (1024 Budapest, Filler u. 14. | nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9.00-16.30)

10 TE IS RÉSZE VAGY A KIBERTÉRNEK!

Láthatatlan, végtelen, de legalább olyan veszélyes, mint bármilyen fizikai hadszíntér: a kibertérben zajló háború jobbra tudunk nélkül zajlik, és figyelniük kell, hogy még véletlenül se váljunk akaratunkon kívül szenvedő alanyává – hívja fel a figyelmet a vele készült interjúban prof. dr. Kovács László dandártábornok, a Magyar Honvédség Parancsnokságának kibervédelmi szemléelője.

18 150 ÉVE SZOLGÁLATBAN

150 évvel ezelőtt, 1872. március 25-én tartotta próbaújtját s az év október 13-án hivatalosan is szolgálatba állt az osztrák-magyar császári és királyi Haditengerészet Dunaflorellájának SMS LEITHA/LAJTA monitora, amely ma múzeumhajóként szolgálva nyújt hiteles képet mindazoknak, akiket érdekel egy korszákváltó haditechnikai eszköz alkalmazása, története.

30 HÁROMEZER KATONÁBÓL KÉTEZER TÖRÖKKÉ LETT

Ezerkilencszázhatvannyolc nyarán forgatták Várkonyi Zoltán ikonikus történelmi filmjét, az Egri csillagokat. Az már a forgatás idején köztudott volt, hogy a Mester rengeteg statisztát mozgatott a felvételek során. A hatalmas infrastruktúra biztosítása egyetlen ember felelőssége volt, Bakos Péter századosé. A ma 95 éves, jó egészségben Marcaliban élő nyugállományú katona készséggel osztja meg akkori élményeit az Obsitos olvasóival.

OBSITOS

III. évfolyam 3. szám, 2022/3.

HÍREK RÖVIDEN	4
AKTUÁLIS	
Elismert hivatás	5
INTERJÚ	
Átéltetővé kell tenni a katonai örökséget	6
Hatékonyság, előretérvezés, rugalmasság	8
Te is része vagy a kibertérnek!	10
ORSZÁGVÉDELEM	
A tartalék erő fellegvára	12
BESZÁMOLÓK, TÁJÉKOZTATÓK	
Egymás támogatása és segítése került előtérbe	14
A hazaszeretet a nemzet közös nevezője	16
HADITECHNIKA	
150 éve szolgálatban	18
SZERINTEM	
Obsitos apa	21
EGÉSZSÉG	
Hogyan őrizhetjük meg az erőnlétünket?	22
FÓRUM	
Gondolatok egy honvédségi idősothton létrehozásáról	24
KÖZÉRDEKŰ	
Magyarország biztonsága a legnagyobb kincsünk	26
A közösségépítés kiváló színtere	27
KULTÚRA	
Két múzsa vonzásában	28
Háromezer katonából kétezer törökké lett	30
Tiszti pályám kezdete	32
KÖNYVESPOLC	
Őszinte szembenézés az öregséggel és az elmúlással	33
RECEPT	34
REJTVÉNY	35

Miniszeri szemle

Szalay-Bobrovniczky Kristóf honvédelmi miniszter és Sándor Zsolt altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnokának helyettese megtekintette az MH Iraki Kiképzés-biztosító Kontingens 15. váltásának zárógyakorlatát, melyet követően a tárcavezető elmondta: a honvédség készenléti fokozatának emelésére van szükség, mert hazánkat kettős – keletről és délről érkező – biztonsági nyomás éri.

Mobilkórházat telepítettek

Az MH Egészségügyi Központ állománya a ROLE-2 egészségügyi komplexum eddig beszerzett elemeinek telepítését gyakorolta az éves kötelező táborigénybeszámítás hét során. A mobilkórház a további részegységek beszerzésével válik majd alkalmazhatóvá, segítségével pedig az orvosok és a szakdolgozók harctéri körülmények között is képesek lesznek összetett beavatkozásokra.

Ukrajnában járt a honvédség parancsnoka

Az ukrán haderő vezérkari főnöke, Valerii Zaluzhnyi vezérezredes meghívására Ukrajnába látogatott dr. Ruszinszendi Romulusz altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnoka. Az egyeztetés fő témája többek között az orosz-ukrán háború folyamán kialakult helyzet volt, de szó esett a Magyarország és Ukrajna közötti katonai kapcsolatokról, illetve azok jövőjéről is.

Szinten tartó merülés

Az MH 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezred tűzszerész búvárai szinten tartó merülést hajtottak végre Szentendrén. A kiképzés célja az alakulatnál rendszeresített légzőkészülékek használatának, továbbá a merülési, ön- és társmentési, uszonyozási technikák, valamint a már megszerzett kompetenciák gyakorlása volt.

Tartalékosok felkészítése

A komplex feladatokra épülő Aktív Tartalék 2022 elnevezésű gyakorlaton vett részt az MH 6. Sipos Gyula Területvédelmi Ezred kijelölt állománya. Az alakulat zászlóaljaihoz tartozó önkéntes területvédelmi tartalékosokat azért hívták be, hogy tovább mélyíthessék az eddig megszerzett tudásukat, egyúttal új ismeretekkel gazdagodhassanak.

Fire Blade 2022

Az Európai Védelmi Ügynökség égisze alatt hazánkban rendezték meg a Fire Blade 2022 többnemzeti helikopterharcászati gyakorlatot, amelyen a Magyar Honvédség repülőeszközei, illetve katonái mellett Ausztria, Belgium, Szlovákia, valamint Szlovénia haderejének légi járművei és személyzetei vettek részt, más államok pedig megfigyelőket delegáltak a rendezvényre.

ELISMERT HIVATÁS

Idén májusban nevezték ki Magyarország új honvédelmi miniszterét. Szalay-Bobrovniczky Kristóf az elmúlt évtizedekben diplomataként, felsővezetőként és főszerkesztőként is dolgozott, de tartalékos tisztként a honvédség belső világa sem ismeretlen számára. Az Obsitos olvasóit most először köszönti.

A mikor néhány éve, tartalékos századosként apai nagyapám volt ezredének, a császárhuszároknak az egyenruhájában jelent meg egy rendezvényen, a magyar huszár nimbuszának máig ható erejét éreztem. A magyar huszárnak, ahogyan a magyar vitéznek is, az adott korban rangja volt. Méltán verselt így Balassi Bálint a 16. században: „Vitézek, mi lehet ez széles föld felett szebb dolog az végeknél?” Az ötödik Orbán-kormány honvédelmi minisztereként küldetésemnek érzem, hogy a mai magyar társadalom is hasonlóan gondolkodjon a hadseregéről. Legfontosabb célkitűzésem, hogy a katonáskodás legyen újra egy szent hivatás, amit a társadalom méltóképpen elismer.

Civilként vettem át a miniszteri posztot, mégis ezer szállal kötődöm a honvédséghez. Katonacsaládból származom, őseim a 13. század dereka óta a legtöbb harcban ott voltak. Ma is őrzöm a Ludovikán végzett anyai nagyapám cigarettatárcáját, ami megmentette őt a haláltól 1945-ben. Nagyapámtól és generációjától látam a mindenek feletti helytállást, és példájuk nyomán vallom: a mindenkori katonai kiképzés alapja a sikeres társadalmi nevelésnek. Ezért éreztem kötelességemnek, hogy amikor lehetett, csatlakozzak én is az önkéntes tartalékosokhoz.

Nemzeti és katonai hagyományaink köteleznek, sorvezetőként szolgálunk számunkra: hazánk és nemzetünk szolgálata mindenek fölött áll! Ez nem mindig volt így. A rendszerváltozást követően a társadalom és honvédség kapcsolata meglazult, a katonaság már kevésbé volt része a mindennapoknak, elmaradtak az ünnepegekről, presztízsük is csökkent. Mindeközben felnőtt egy elhivatott, új tiszt generáció, amelyre alapozva újjá tudtuk éleszteni az abbahagyott munkát. Új időket élünk. Biztonsági kihívásokkal teli évekre kell készülnünk. Békénk öre az erős, ütőképes

honvédség, amelynek alapjait Önök fektették le. Ezért most, amikor hadseregünket rohamtempóban fejlesztjük, nem feledkezhetünk el Önökről, obsitosokról – nyugállományú katonákról és honvédségi nyugdíjasokról –, akik a hátuk mögött lévő aktív évek tapasztalatával tudják támogatni a haza védelmére felesküdtött fiatalokat. Mert szükség van a támogatásra, szükség van minden magyar honfitársunkra. A szomszédban dúló háború kapcsán bebizonyosodott, hogy magabiztos, erős, jól felépített és jól szervezett haderő nélkül lehetetlen megvédeni országunkat.

Az Orbán Viktor vezette kormány – évekkel régiós versenytársai előtt – felismerte a haderőfejlesztés fontosságát és egyedülálló fejlesztési programba kezdett. Ám a nemzeti politika és a korszerű technika önmagában kevés: kellene a személyes jó példák, a hivatásos és tartalékos katonák, olyan magyar fiatalok, akik a haza fegyveres védelmét nem

munkának tekintik, hanem a leg szebb hivatásnak. Cserébe anyagi és erkölcsi megbecsülést kínálunk számukra, leszerelés után pedig támogatást, hogy a versenyszférában vagy a közigazgatásban hasznosíthassák tudásukat.

E törekvésünkben mérföldkőnek számít az a nagyarányú illetményemelés, amit több lépcsőben fogunk megvalósítani. Mint az Önök előtt is ismert, az ukrajnai háború és az erősödő migrációs nyomás miatt a honvédség készenlétének növelését rendelttem el, ezáltal katonáink feladatai megsokszorozódnak. Magyarország kormánya fontosnak tartja, hogy a katonák elvégzett munkáját, kiemelkedő teljesítményét anyagi juttatással is honorálja: 2022-ben a tényleges szolgálatot teljesítő, illetve a hivatásos, szerződéses és tényleges szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katonák illetményének emelésére 11,2 milliárd, 2023-ban pedig 49,1 milliárd forint áll rendelkezésre, majd 2024 januárjától újabb 32,8 milliárdos keretösszeg biztosítja az illetményemelést.

Azt se feledjük, hogy a békéhez erő kell, ehhez pedig a pénzügyi garanciát a kormány által működtetett Honvédelmi Alap biztosítja. Katonáink számíthatnak Magyarország kormányára, a magyar emberek számíthatnak katonáinkra!

„A huszár mindig újrakezdő, mindig győzelemre törő” – írta egykor Nagy Kálmán huszárezredes, nagyapám hajdani ezredtársa. Jó huszár módjára az én célom is csak a győzelem lehet. A győzelemig azonban sok még a tennivaló, és nem nélkülözhetjük a társadalom támogatását. Az Obsitos magazinban továbbra is olvashatnak a honvédelmi tárca és a Magyar Honvédség elvégzett és tervezett feladatairól. Kérem, kövessék nyomon és támogassák tevékenységünket.

*Szalay-Bobrovniczky Kristóf,
Magyarország honvédelmi minisztere*

Szalay-Bobrovniczky Kristóf ellátogatott a Honvéd Huszár Díszalegység újjraalapításának második évfordulója alkalmából Szilvásváradra, az Állami Ménesgazdaságba

ÁTÉLHETŐVÉ KELL TENNI A KAT

Interjú Vargha Tamással, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkárával, miniszterhelyettessel

Négy esztendőt más tárca államtitkáráként dolgozott, a mostani kormányzati ciklusban azonban ismét a Honvédelmi Minisztériumban kezdte meg munkáját Vargha Tamás. A parlamenti államtitkárt, miniszterhelyettést aktuális terveiről, feladatairól kérdezte munkatársunk.

Négy év szünet után, de régi ismerősként tért vissza a Honvédelmi Minisztériumba. Melyek az új kihívások, a legsürgetőbb feladatok az önhöz tartozó munkaterületen?

– Az Országgyűléssel kapcsolatos ügyek, a tárca képviselete mellett a tárcánál hagyományosan a parlamenti államtitkár felügyeli a tábori lelkesítői szolgálatot, illetve a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum munkáját. Miniszter úr azzal bízott meg, hogy nyissunk új fejezetet az utóbbi területen. A vele folytatott beszélgetések során kikristályosodott, hogy a fókusz a fiatalokon lesz. Ha arra gondolunk, mit szeretnénk megmutatni a múltból, szívesebben is használok az örökség kifejezést, ugyanis a múlt szó már az életünk lezárult szakaszára utal. A katonai örökség azonban magában hordozza a folyamatosságot is: a múltból jön, de a jelenben a miénk, továbbadjuk gyermekeinknek, unokáinknak, a következő nemzedéknek. Nélküle szinte lehetetlen a jelen és a jövő katonáinak identitását kifejezni. Felsorolhatjuk ehhez az elmúlt századok csatáit, háborúit és harcait a honfoglalástól egészen napjainkig. Székesfehérvár is ősi katonaváros, a nemzet történelmi fővárosa, ahol királyokat koronáztak, eskettek és temettek el. II. András is ott hirdette ki az Aranybullát, ami hét esztendővel követte a Magna Chartát, és ékes bizonyítékául szolgál annak, hogy hazánk az Árpádok korában Európa egyik legjelentősebb, leghatalmasabb, leggazdagabb és legbefolyásosabb országa volt. Ez mind-mind

a méltó módon bemutatandó katonai örökség része.

A fenti filozófia jegyében történt váltás tizenegy év után a HM HIM élén. Mit vár dr. Tóll László ezredestől, az új parancsnoktól?

– Az imént a „méltó” kifejezést használtam. Ehhez természetesen hagyományos kiállításokra is szükség van, de egy tárlat ma már nem lehet csak egy folyosó tárlókkal, bennük korabeli egyenruhákkal, kitüntetésekkel és fegyverekkel. A legfőbb kérdés, hogy történt-e valami a látogató lelkében, változtatott-e a kiállítás a gondolkodásán? Úgy szeretnénk bemutatni katonai örökségünket, hogy a mai gyerekek, fiatalok ne csak lássák, hanem át is élhessék azt. Interaktívabb, mozgalmasabb, eseménydúsabb programokban gondolkodunk, nem csak statikus, sötét termekben, az ott megvilágított tárgyakkal. Csináltunk már korábban is interaktív kiállításokat, de még inkább erősíteni szeretnénk ezt az irányt, méghozzá sokkal több esemény bemutatásával, aminek a fiatal is részese lehet; utána pedig, reményeink szerint, olthatatlan vágyat érez magában arra, hogy katona legyen.

Kiterjeszthető ez a szemléletmód például az olyan létesítményekre is, mint a pákozdi Katonai Emlékpark?

– Pákozdi az egyetlen nemzeti katonai emlékhelyünk, másrészt nekünk, székesfehérváriaknak már majdnem Fehérvár, hiszen nagyon-nagyon közel van. Pákozdi is a katonai örökségünk bemutatásának fontos helyszíne. Emellett pedig nagyon sok helyi kezdeményezést áll szándékunkban támogatni továbbra is. Számos helyi közösség jelezte, hogy szeretnének valamilyen haditechnikai eszközt, attól függően, mennyi helyük van megmutatni. Például ott a zánkai Erzsébet-tábor, előtte néhány eszközzel: akárhányszor megyek arra, ezek mindig tele vannak. Erről beszéltem, amikor arra utaltam, hogy mindent átélhetővé kell tenni, akár úgy is, hogy a gyerekek felmászhatnak, beleülhessenek, megfoghassák és érezhessék az eszközök illatát. Nemrég jártunk a Katolikus Tábortól Püspökség által, a Honvédelmi Minisztériumban és a Magyar Honvédségben dolgozók gyermekeinek szervezett karmacs-táborban, ahol szintén volt egy MiG-21-es pilótafülke. Ez is hatalmas élmény a gyerekeknek. Sok feladatunk van még ezzel kapcsolatban.

ONAI ÖRÖKSÉGET

Az örökség ápolásának fontos része a hadisírgondozás is.

– Az elhunyt katonák sírjának és síremlékének méltó megbecsülése, őrzése nem függ attól, melyik oldalon harcolt az illető, hiszen az elhunyt katona nem ellenség többé. Ezen a területen is rengeteg tennivaló áll előttünk. A 2014–18-as ciklusban ítélt meg 2 milliárd forintot a kormány a Magyarországon található első világháborús sírok rendbetételére. Mi akkor, ezzel a nem túl nagy létszámú csapattal, természetesen a HM HIM munkatársaival közösen igyekeztünk megszólítani minden olyan magyar települést, ahol akár csak egy, az első világháborúhoz kötődő hadisír is található. Rengeteg magyar katona nyugszik a mai Magyarország határain kívül a világégés áldozatai közül, kötelességünk emléküket, sírjaikat, síremlékeiket ápolása, megőrzése, valamilyen emlékjel felállítása. Örömmel tölt el, hogy reményeink szerint szeptemberben Olaszországban, a Monte Grappán található katonai temetőben végre helyet kap egy magyar lobogó is, amit miniszter úr – a tervek szerint olasz partnerével együtt – felavathat. Nem volt egyszerű elfogadtatni az olasz partnerrel, hogy az Osztrák–Magyar Monarchiában Magyarország önálló állam volt, így nekünk is jár a lobogó. Jelképes, ám annál fontosabb dologról beszélünk.

Okoz-e nehézséget ezen a területen az orosz–ukrán háború?

– Mindenképpen. Miközben tőlünk keletre háború zajlik, azt látjuk, hogy déli irányból is újra felerősödik a migráció, keletről menekültek tízezrei érkeznek: értelmet nyer, amit már korábban is nagyon határozottan mondtunk, vagyis, hogy különbséget tettünk migránsok és menekültek között. Keletről mindenkiket befogadunk és ellátunk. Ha tovább szeretne menni, ebben segítjük, ha itt kíván maradni, akkor abban. Ez a mostani helyzet minden területen komoly nehézségeket okoz.

Említette az imént a tábori lelkészi szolgálatot is, melynek tevékenysége szintén a parlamenti államtitkár portfóliójába tartozik.

– A tábori lelkészek munkája rendkívül fontos. Gondoljunk csak a missziókra, amelyekben a magyar katonák hosszú-hosszú évek óta kiválóan teljesítenek. Beszéltem olyan magas

rangú amerikai katonával, aki úgy fogalmazott: ha egy misszióban meglátja a magyar lobogót, mindig nyugodt, mert tudja, hogy a tábor jó kezekben van. Bárhol teljesítenek szolgálatot katonáink, elismerést vívtak ki, és ebben nagyon fontos a tábori lelkészek munkája is. Akármelyik felekezet képviselője van jelen a misszióban, nemcsak tábori lelkész, nemcsak a lelkek ápolója, hanem pszichológus, rendezvényszervező, Mikulás és természetesen olyasvalaki, akivel minden problémát meg lehet beszélni. Köszönöm szépen a tábori lelkészeknek, valamint minden misszióban szolgált és szolgáló magyar katonának, hogy öregbítették a Magyar Honvédség hírnevét. Másrészt pedig az ő munkájuk is komolyan összefügg a katonai örökség ápolásával. Ebben is számítunk a közreműködésükre, hiszen a lelkészek segítenek megteremtteni ennek az örökségnek a szellemi, lelki alapját és hátterét.

Székesfehérvár neve már felmerült a beszélgetés során. A dicső múlt mellett nagyon aktív, jelen idejű együttműködés folyik a város és a Magyar Honvédség, illetőleg a nemzetközi erők között.

– Büszkék vagyunk rá, hogy Székesfehérvár ad otthont a Magyar Honvédség Parancsnokságának, mint arra is,

hogy közvetlen NATO-alárendeltségben is szolgálnak Fehérváron egységek. Örülünk és büszkék vagyunk rá, hogy az olasz, horvát, szlovén katonák is a mindennapjaink részesei: jelenlétük évtizedek óta rangot ad a város eseményeinek és ünnepeinek. De én magam is itt kerültem közel a Magyar Honvédséghez, a katonákhoz. Eredeti hivatásom szerint angoltanár vagyok, és 1991-ben a kiváló, komoly vízióval rendelkező Gyuricza Béla tábornok, későbbi országgyűlési képviselő és államtitkár hívott el, hogy tanítsak angolul a katonáknak, mert előttünk áll valahol a NATO-csatlakozás, és a szovjet típusú, csak oroszul tudó hadseregnek meg kell tanulnia angolul. Rengeteg kiválónál kiválóbb katonát ismertem meg: tanítottuk Fodor Lajos vezérezredes urat, Fucsku Sándor vezérőrnagy urat, de az NFIU jelenlegi parancsnokát, Topor István ezredes urat is – ők pedig megtanítottak engem „katonául” gondolkodni, amiért örök életemben hálás leszek nekik. A kérdésre visszatérve tehát: büszkék vagyunk a katonáinkra, örülünk, hogy ott vannak, ők is számíthatnak ránk és természetesen mi is számítunk rájuk. Megtisztelő az is, hogy sokan közülük katonai életpályájuk utolsó szakaszában vagy végeztével Székesfehérvárt választották otthonuknak.

Draveczki-Ury Ádám

Hadisírgondozás a Monte Grappán

Az olaszországi hősi emlékmű az Alpok egyik csúcsán, az 1775 méter magas Monte Grappán kapott helyet. A déli részén olasz, északi részén az osztrák–magyar első világháborús katonák emlékét őrzi. Az elesettek többsége ismeretlen, az ismert áldozatok neveit félkör alakú bronztáblán lehet olvasni. 1935. szeptember 22-én szentelték fel a hősi halottak temetőjét.

HATÉKONYSÁG, ELŐRETERVEZÉS, RUGALMASSÁG

**Beszélgetés Gion Gáborral,
a Honvédelmi Minisztérium
stratégiai elemzésért
és humánpolitikáért felelős
államtitkárával**

Gion Gábor a tavasz óta a stratégiai elemzésért és humánpolitikáért felelős államtitkárként dolgozik a honvédelmi tárcaánál. Az előző négy évben a Pénzügyminisztériumban tevékenykedő szakemberrel pályájáról, az új államtitkárság feladatairól beszélgettünk.

Az előző kormányzati ciklusban a Pénzügyminisztérium államtitkáraként, előtte pedig a gazdasági szférában dolgozott. Ezek után a honvédelmi tárca némiképp más vizeket jelent. Hogyan érte a felkérés, mik voltak az első gondolatai?

– A karrierben lévő kanyarok nem ismeretlenek számomra. A sorkatonai szolgálatomat annak idején a Jugoszláv Néphadseregben töltöttem, majd 1987-ben jöttem egyetemre Budapestre, ahol matematikusként diplomáztam. Ezt követően a doktori ösztöndíjambhoz kerestem másodállást, amiből végül is teljes állás lett az Arthur Andersen könyvvizsgáló cégnél. Tíz évet töltöttem ott, majd két esztendődt dolgoztam az Ernst & Youngnál, és 2004-ben kerültem a Deloitte-hoz. Itt 2007-ben lettem a könyvvizsgálói üzletág vezetője, majd 2009-től nyolc évben át vezettem a vállalat teljes magyar ágazatát. A gazdasági világválság kellős közepén vettem át a beosztást, ennek ellenére nyolc év alatt minden szempontból a duplájára sikerült növelni a céget. 2018-ban azonban úgy gondoltam, kicsit belefásultam a szakmába, és tartani szerettem volna néhány hónap szünetet, amíg eldöntöm, mivel foglalkozzak. Ekkor érkezett a felkérés a pénzügyi tárca pénzügyekért

felelős államtitkári posztjára. Eleinte ódzkodtam a dologtól, mondván, hogy mást szeretnék csinálni, de azért talán nem ennyire mást. Végül azonban sok beszélgetés után megértettem: kölcsönösen hamis sztereotípiák élnek a versenyszféra és az állami szektor között. Mindkét oldalon létezik egy kép arról, milyen is lehet a másik, de ezek torzítanak. Ma már tudom, hogy az állami szektor is ugyanolyan sokrétű, széles spektrumot fog át, mint a versenyszféra, rengeteg érdekes feladattal. A Pénzügyminisztériumban pénzügyi szabályozással, makrogazdasági elemzésekkel és gazdaságpolitikai javaslatok kidolgozásával foglalkoztam, de hozzám tartoztak a nemzetközi kapcsolatok, a nemzetközi pénzügyi intézmények, az EU-s kapcsolatok, illetve az OECD is. Emellett én voltam az Egészségügyi Támogatási Program nevű fejlesztési projekt felelőse, aminek részeként körülbelül 90 milliárd forintnyi magyar tulajdonú egészségügyi beruházás valósul meg most Magyarországon. Egyik utolsó feladatomban pedig az Aegon és Union biztosítóknál megvásárolt 45 százalékos állami tulajdonra vonatkozó részletek letárgyalása volt. Tavasszal kaptam felkérést a miniszterelnök úrtól arra, hogy a honvédelem területén dolgozzak.

A honvédelem területe még az állami szektorban is egyedülálló jellegű.

– A rám váró legfőbb feladatkört – nagyon kritikus területként – a humánpolitika jelenti. Először nagyjából tizenöt éve hallottam a versenyszférában a war for talent, azaz a tehetségért folytatott háború kifejezést: a jövő szervezeteinek sikeressége a humán erőforrás minőségén múlik. A technikát meg lehet vásárolni, bizonyos mozzanatokat el lehet sajátítani, de az embert nem tudjuk megvenni – legfeljebb megfizetni. Ezen azonban messze túlmutat, hogy megtaláljuk, behozzuk a rendszerbe, majd meg is tartjuk a megfelelő embereket. A könyvvizsgálói-tanácsadói világban töltött huszonhat év után nem idegen számomra ebből a szempontból a humán fókusz, és remélhetőleg tudom is majd kamatoztatni az ott szerzett tapasztalataimat. A másik kardinális terület pedig a hosszú távú haderőfejlesztés pénzügyi modellezése, megtervezése, követése lesz. Ez a két nagy feladat vár rám, de egyértelműen a humán tartomány megfigyelését tartom fajsúlyosabbnak a kettő közül.

Az államtitkársága ebben a formában korábban nem létezett. Volt-e szerepe a létrehozásában a jelenlegi

Komoly kihívás a fiatal generáció megtartása

Gion Gábor első alkalommal vett részt a HÉF ülésén. Mint köszöntőjében fogalmazott: komoly kihívást jelent a fiatal generáció megtartása, hiszen a munkavállalók a versenyszférában átlagosan alig három esztendő töltenek el egy vállalatnál, cégnél. Emellett számolni kell a Magyarországra települő nagyberuházások munkaerő-felszívó hatásával is. „Ilyen körülmények között kell nekünk, a munkaadói és munkavállalói oldalnak közösen dolgozni az immár harminc esztendeje működő Honvédelmi Érdekegyeztető Fórumon, ahol nagyon konstruktív együttműködés zajlik. A technikát meg lehet venni, a módszertant meg lehet tanulni, de olyan embert megtalálni, megtartani, motiválni, aki idevaló, az nehéz feladat” – mondta az államtitkár.

világpolitikai, világgazdasági helyzetnek és a honvédség deklaráltan jelentősebbé váló szerepének?

– Az államtitkárság valóban nem létezett, a portfóliójába tartozó tevékenységek zöme azonban igen. Csak egyes feladatok jelentenek újdonságot: elsősorban a pénzügyi modellezés és elemzés területén kell képességeket kialakítani, ami természetesen sok munkával jár majd. Ki kell építeni, be kell hozni az ehhez szükséges szaktudást, tovább kell bővíteni a már itt dolgozók ismereteit. Összességében úgy gondolom, hogy a miniszterelnök úr nyilatkozatait visszakövetve látszik: nem csak most, az orosz-ukrán háború fényében szerepelt a listáján előkelő helyen a védelmi képességek erősítése. A háború ugyanakkor kiköveteli, hogy még feljebb kerüljön a terület, méghozzá sürgősen. Európában néhány évtizeden át béke honolt, és mintha az európai vezetők elkönnyvelték volna, hogy vitarendezési módként a háború kikerült az esz-köztárból a térségben. Az orosz-ukrán konfliktus világosan bebizonyítja, hogy egyáltalán nem ez a helyzet, ez pedig mindenkitől más megközelítést követel.

Személyesen mennyiben igényel másfajta szemléletmódot a honvédelmi tárca, mint a Pénzügyminisztérium?

– A Pénzügyminisztérium kicsit eltér a többi minisztériumtól. Ha nagyon le akarom egyszerűsíteni, a többi minisztérium alapvetően költi a pénzt, a Pénz-

ügyminisztérium pedig beszedi azt, és – ha tréfásan fogalmazunk – nem szívesen adja ki a kezéből. A többi minisztériumnál a források célirányos, jó programokra történő felhasználása jelent sikert, míg a pénzügyi tárcánál ez korlátos. A honvédelem területén elsősorban a hatékony költés jelentőségét emelném ki. Nem kevés pénzről beszélünk, amivel el kell számolni az adófizetők felé, és meg kell mutatni, hogy megfelelő dolgokra fordítottuk: olyan képességekre, amelyek kellő elrettentő erőt jelentenek bárkivel szemben, aki veszélyeztetné Magyarországot biztonságát.

A Honvédelmi Érdekegyeztető Fórum ülésén úgy fogalmazott: igen komoly kihívások előtt állnak az olyan nagy létszámú munkavállalót foglalkoztató szervezetek, mint a honvédség. Mi e kihívások lényege?

– A központi dilemma, hogy miként lehet növelni, megtartani, elérni egy olyan országban a kitűzött honvédségi létszámcélt, ahol gyakorlatilag minimális a munkanélküliség, és szinte bárki bármikor talál munkát. Magyarországon ugyanis folyamatosak a külföldről jött ipari és szolgáltatóipari beruházások. Jelenleg hazánkban több mint 8 ezer milliárd forintnyi folyamatban lévő termelő beruházásról beszélhetünk, rendkívül munkaerő-igényes területeken – ahol ráadásul lényegesen alacsonyabb a veszélyességi faktor, mint a honvédségnél. A kihívás lényege tehát, miként lehet meggyőzni a társadalmat arról, hogy ez úgy rövid, mint közép- és hosszú távon egyaránt vonzó pálya, és behozni a rendszerbe elsősorban a fiatalokat. Ez egyébként nem kizárólag nálunk, hanem egész Kelet-Európában nagy feladat.

És ahogy utalt rá, nem kizárólag pénzkérdés...

– Meggyőződésem, hogy nem csak az. Adhatunk még több és több pénzt, de ez csak ideig-óráig jelent megoldást, hiszen ilyen esetben a rivalizáló szervezetek is felzárkóznak: ezt hívják bérversenynek, bérinflációnak. Vagyis a bérelőny gyorsan eltűnik, ezért több lábra van szükség, és olyan emberekre, akik hivatásnak tekintik a katonai pályát. Ehhez stratégiai gondolkodás és előretervezés kell.

Mennyire lehet hosszú távra tervezni, különösen a mostani világpolitikai és világgazdasági helyzetben?

– Értelmezhető, tíz-tizenöt éves lépésekben érdemes gondolkodni ilyen nagy szervezeteknél. Növelhetjük

a létszámot, de ugyanakkor fel kell húzni mellé az infrastruktúrát is: el kell tudni helyezni, ki kell tudni képezni a rendszerbe belépőket. Vagyis sokkal komplexebb a kép annál, mint hogy indítunk egy toborzókampányt. Emellett humán- és infrastrukturális kapacitásra is szükség van.

És rugalmasságra is, tekintve például a mostani háború gyors kirobbanását...

– Mindig rugalmasnak kell lenni mindenben: ember tervez, Isten végez, és nincs mindig tekintettel az emberi tervekre. Ugyan kevés tanulmány született arról, milyen pontossággal jelzik előre a folyamatokat a kiemelkedő elemzők, de az eredmények szerint előrelátási képességünk erősen korlátozott. Egy-éves távon az előrejelzések körülbelül fele, kétéves távlatban kétharmada teljesen mellé megy, a két éven túli előrejelzések pontossága pedig gyakorlatilag egy gyerek találgatási szintjén mozog. Vagyis ki kell jelölni az irányt, és minden körülmények között rugalmasan kell állni a változásokhoz. A lehető legroszszabb, ha kidolgozunk egy tervet adott feltételezési rendszer mellett, majd menet közben átalakulnak a körülmények, de mi még mindig ragaszkodunk a korábbi kiindulási pontunkhoz.

Lát-e már ennek jegyében irányokat arra nézve, mire számíthat az obszitos korszak a következő időszakban?

– Úgy gondolom, egy új vezetés érkezése mindig jó alkalmat jelent a folyamatok felülvizsgálatára, és bizonyos iskolák szerint időnként csak a változtatás kedvéért is érdemes felrázni egy szervezetet – én azonban kizárólag emiatt nem szeretek változtatni. Előbb áttekintjük, relevánsak és megfelelően hatékonyak-e a jelenlegi intézkedések, jók-e a néhány évvel ezelőtti válaszok a jelen kérdéseire. Nem dolgozom még régóta a tárcánál, ugyanakkor már most látom: aki egyszer bekerül ebbe a közegbe, azt utána már nem hagyják az út szélén.

Draveczi-Ury Ádám

Láthatatlan, végtelen, de legalább olyan veszélyes, mint bármilyen fizikai hadszíntér: a kibertérben zajló folyamatos háború a háttérben jobbra tudtunk nélkül zajlik, és figyelniük kell, hogy még véletlenül se váljunk akaratunkon kívül szenvedő alanyává. Prof. dr. Kovács László dandártábornok, a Magyar Honvédség Parancsnoksága kibervédelmi szemléelője szerint a kibertámadások jellege az utóbbi években átalakult, így a védekezést is ennek megfelelően kellett kialakítani.

TE IS RÉSZE VAGY A KIBERTÉRNEK!

Milyen károkat lehet okozni egyáltalán kibertámadással?

– A konkrét válasz előtt emlékeztetni szeretnék mindenkit arra, hogy a 21. századra az ember függővé vált a digitális technológiától. Teljesen áthatja a mindennapjainkat, és ez azért különösen veszélyes, mert már nem is nagyon vesszük észre. Ráadásul a digitális technológia nemcsak az internet vagy az okoseszközök használatában érhető tetten, hanem a közszolgáltatásokban is, lásd víz, villany, gáz.

Dr. Kovács László dandártábornok

Márpedig ezek nélkül nagyon nehéz elképzelni az életet korunkban, és éppen ez jelenti a veszélyt. Mivel pedig a számítógépek hálózatba vannak kapcsolva, a másik veszélyforrás az, hogy civil felhasználókon keresztül támadhatóak a létfontosságú szolgáltatásokat, közműveket irányító kritikus infrastruktúrák. Egyébként a hálózatok összességét szoktuk kibertérnek nevezni. A legnagyobb kérdés az, hogy vajon mi, a felhasználók részei vagyunk-e a kibertérnek?

Igen vagy nem?

– Határozottan igen! Akkor, amikor bármilyen módon csatlakozunk a hálózathoz – legyen szó az internetről vagy akár a robotporszívóról –, máris részévé válunk. A veszélyek tehát a kibertér részeként megjelenő felhasználóknál is megjelennek. Válaszolva tehát az első kérdésre: a felsorolt hálózatok és kritikus infrastruktúrák, ha teljesen nem is, de elég nagy kiterjedésben időszakosan, részlegesen vagy teljesen béníthatóak kibertámadással.

Hogyan lehet ez ellen védekezni?

– Több szinten zajlik a védekezés. Az első szint rögtön a felhasználó,

egész pontosan a tudatos felhasználó, aki tisztában van a rá (és a hálózatokra) leselkedő veszélyekkel, és a lehető legbiztonságosabban használja eszközeit. Mindenkit fel kell készíteni a tudatosságra, hogy ne váljon áldozattá, ne váljon támadhatóvá. Nagyon gyakran megkérdezik, hogy ugyan miért kell figyelni erre, amikor a legtöbb eszközön nincsenek érzékeny adatok vagy minősített információk? Azért, mert ezeken keresztül, azok erőforrásait kihasználva lehet megtámadni komoly infrastruktúrákat. Sajnos akár gyerekek, idősebb emberek számítógépeit is ki lehet használni ilyen célokra. A védekezés második szintje az alapfokú technikai biztonság. Tehát már a felhasználónak is alkalmaznia kell például tűzfalat, víruskereső programot, még az okostelefonján is! Ahogyan pedig haladunk felfelé, egészen a nemzeti kibertér szintjéig, a megfelelő kibervédelem egyre inkább stratégiai kérdéssé válik. Nem véletlen, hogy a Nemzeti Biztonsági Stratégiában, illetve az ágazati (például katonai) stratégiákban is jelen van a kibervédelem, sőt létezik különálló Nemzeti Kibervédelmi Stratégia is. Továbbá kellene olyan szervezetek az állam

részéről, amelyek ténylegesen védik a kritikus infrastruktúrát – ilyen például a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat irányításával működő Nemzeti Kibervédelmi Intézet. Katonai berkeken belül az MHP Kibervédelmi Szemléltető és alatta az idén januárban felállt MH Kiber és Információs Műveleti Központ látja el ezeket a feladatokat. Ez a központ gyűjti az információkat és folytatja a konkrét védekezést. Az itt szolgálók nem kizárólag állandó helyen végzik munkájukat, hanem mobil elemek segítségével más vezetési és informatikai rendszerek védelmét is tudják segíteni.

Hogyan kell elképzelni egy kibertámadást?

– Többféle támadási módot különböztethetünk meg. A legkönnyebben kivitelezhető és legegyszerűbb az úgynevezett túlterheléses támadás, amikor a hálózatot (számítógépet) olyan kérésekkel bombázza a támadó, amiket az adott rendszer nem tud teljesíteni. Az ilyen támadások ellen nem lehetetlen védekezni, csak nagyon költséges. A célzott támadás már kifinomultabb, ezekből is elég sok van. Ilyen például a célzott adathalász-tevékenység, amikor kulcs-

fontosságú pozíciókat betöltő személyektől próbálnak meg érzékeny információt szerezni, amely aztán akár magasabb szintű támadás kulcsa is lehet. Egyébként ezeket a támadásokat jobbra kiberbűnözők hajtják végre. Azonban magasabb szinten már egész országok, illetve államilag támogatott csoportok hajthatnak végre szélesebb körű támadást más országok ellen.

A hatékony védekezésnél mi esik nagyobb súllyal a latba: az ész vagy a megfelelő technológia?

– Mindkettő. Meglepő módon nem a technológia a legdrágább, hanem a megfelelő tudásbéli képesség kialakítása. Tizenöt-húsz évnyi képzést, tanulást jelent, amíg egy kibervédelmi szakértő eljut a megfelelő szintre, ami rengeteg pénzbe kerül és nagyon intenzív folyamat. Ez azért fontos, mert manapság nem gyerekek indítanak otthoni eszközökről kibertámadásokat, hanem profi hekkerek vagy ilyen tudással rendelkező szakértők. Persze ez nem jelenti azt, hogy a kevésbé képzettek nem jelentenek veszélyt, hiszen ők is képesek nagy károkat és meglepetéseket okozni. Visszatérve tehát: az elmúlt tíz évben a kibertámadások jellege, mechanizmusa átalakult. Új hadszíntér nyílt, egymással szemben álló, jól kiképzett felekkel. Ugyanolyan haderőnemmé vált, mint mondjuk a légi erő vagy a szárazföldi. Ennek megfelelően fel kellett építeni azt a honvédségi szervezetet, amely professzionálisan végzi a kibervédelmet, és bizony támadó képességekkel is rendelkezik.

A kibertér biztonsága feletti örködést úgy kell elképzelni, mint mondjuk a légtér védelmét?

– Igen, jó a párhuzam. Ügyeleti rendszerben, az év minden napján, minden másodpercében a légtérhez hasonlóan a kibertér is védjük. Sok forrásból összetevődő, kiberhelyzetképet állítunk elő. A helyzetképet elemzésekkel, információkkal vizsgáljuk, milyen támadás éri rendszereinket. Ha pedig arra van szükség, beavatkozunk, azaz nemcsak passzívan, hanem aktívan is védekezünk.

A fentiek alapján, gondolom, léteznek kibervédelmi gyakorlatok is.

– Hogyne. A legjobb hazai példa erre a különleges műveletekkel közösen, tavasszal végrehajtott Black Swan. A gyakorlat nem csupán a látható világban, hanem a kibertérben is zaj-

lott; szakembereink támogatták a kinetikus műveleteket. Szintén részt veszünk NATO-s, EU-s gyakorlatokon is, hiszen a kibertérnek nincsenek határai, és óriási tapasztalatot jelent a végrehajtott állományoknak. Egyébként ilyenkor azt is megismerik, hogy miként lehet beépíteni a kibervédelmet más – akár közigazgatási szervezetek – munkájába is.

Mennyire és hogyan lehet követni a technológia fejlődését a védekezés terén?

– Számunkra az új eszközöknél, hálózatoknál, rendszereknél, alkalmazásoknál mindig azok gyenge pontjai jelentik a nehézséget. Ezeket napi szinten kell követni és a fenti gyakorlatok ezt a célt is szolgálják. Az idő kulcsfontosságú: minél gyorsabban tudunk reagálni egy-egy újfajta támadásra, támadási lehetőségre s minél hamarabb ki tudjuk dolgozni a megfelelő védekezés módját, annál jobb. Természetesen ezen a ponton a tudományos kutatás bevonása elengedhetetlen.

Sokszor elhangzik, hogy a Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program keretében beszerzett új haditechnikai eszközök többsége gyakorlatilag páncélozott számítógép. Ezeket hogyan lehet megvédeni a kibertámadások ellen?

– Igen, legyen szó harckocsiról vagy tüzéreszközről, az új haditechnikai arzenál alatt jobbra több számítógépes hálózatba kapcsolt, szenzorok tömegével ellátott fegyvereket kell érteni. A hálózatoknak pedig külső és belső támadásokkal szemben egyaránt biztonságosnak kell lenniük. A gyártó cégekkel már az előállítási folyamat előtt közöljük azt, hogy az adott eszköznek milyen biztonsági kritériumoknak kell megfelelnie. Természetesen ez nem hat rájuk az újdonság erejével, hiszen ők is a biztonságra törekednek. A hadrendbe állás után pedig folyamatosan vizsgáljuk ezeket a rendszereket, hogy a láthatatlan hadszíntéren se szenvedjünk vereséget.

Kálmánfi Gábor

A TARTALÉK ERŐ FELLEGVÁRA

Két éve alakult meg az MH TTP

2020. augusztus 1-jén alakult meg az MH Logisztikai Központ jogutód szervezeteként az MH Tartalékképző és Támogató Parancsnokság (MH TTP). A parancsnokság a Magyar Honvédség egyik középirányító szerve, tevékenységi köre magában foglalja a Magyar Honvédség alaprendeltetésű feladatai támogatásának szinte minden szegmensét; a területvédelmi alegységeknek köszönhetően országos lefedettséggel bír.

Baráth István
vezérőrnagy

Integrált támogató rendszer

A Magyar Honvédség szervezeti és technikai korszerűsítésével együtt elengedhetetlen volt az integrált támogató és tartalékos rendszer megteremtése. Az ország védelmi rendszerének szüksége van gyorsan mozgósítható, önkéntes alapon létrehozott, területi elven szervezett védekezőképességre, amely azokra a magyar állampolgárokat számíthat, akik – reagálva a biztonsági kihívásokra – készek lakókörnyezetük és közösségük védelme érdekében tenni.

A területvédelmi szakterület kereteit 2016-ban kezdték el kidolgozni. A cél az volt, hogy minden járás rendelkezzen tartalékos katonával, bizonyos létszámú kiképzett katonai erővel.

Jelenlét a nemzeti és nemzetközi szinten

A legnagyobb sikereket az MH TTP megalakulása óta érte el a szolgálati forma: az önkéntes területvédelmi tartalékos katonák nemcsak a koronavírus okozta válsághelyzet feladataiban bizonyítottak (közintézmények fertőtlenítése, a rendőrséggel közös Covid Police járőrfeladat, határvédelem, kórházzsolgálat), hanem a hivatásos és szerződéses katonákkal együtt a nemzeti és nemzetközi hadszíntérré is kiléptek. 2021-

ben a Moon Star elnevezésű összevont kiképzési foglalkozáson 19 megye és a főváros több mint 700 tartalékos gyakorlatozott együtt. 2020 óta kétszer vettek részt tartalékosok a Platinum Wolf gyakorlaton, Szerbiában. 2021-ben az Ohioi Nemzeti Gárda minősítő gyakorlatára utaztak ki, ahol kiváló aljátzó tevékenységükért parancsnoki dicséretben részesültek. 2021-ben először szolgált tartalékos szakasz Koszovóban, az első tartalékos katonák pedig 2022 őszén indulnak Irakba. A hazai és külföldi szerepvállaláson kívül egyre több számukra a szervezeten belüli lehetőség: kifejezetten a tartalékosok részére létrehozott ösztöndíjra tudnak pályázni, tartalékos tiszti, altiszti képzéseken vehetnek részt, 2018 óta pedig

az augusztus 20-ai, Kossuth téri tisztavatáson is jelen van legalább egy tartalékos szakasz.

Igazi közösségek jöttek létre

Hat év kemény, áldozatos munka után elmondható: a rendszer nemhogy beváltotta, de jócskán túlszárnyalta a hozzá fűzött reményeket. Igazi közösségek alakultak, amelyek nemcsak szolgálatljesítéskor, behívásukkor találkoznak és tartanak össze. Az önkéntes területvédelmi tartalékosok toborzása 2017 júniusában kezdődött, akkor alig 25 fő volt a létszám, amely 2022 nyárára több mint 5500 főre emelkedett. Velük együtt jelenleg összesen több mint 11 000 fő tartalékos katonája van a Magyar Honvédségnek.

A Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program fejlesztéseinek köszönhetően a logisztikai szakterület is változásokon ment keresztül. A parancsnokság jelentős szerepet tölt be a központi logisztikai feladatokban, együttműködve az MHP Logisztikai és Gazdálkodási Csoportfőnökséggel, valamint a logisztikai Haderőnemi Szemléltetéssel. A legnagyobb eredmény az MH Anyagellátó Raktárbázis Központi Raktár (Veszprém) létrehozása. Az alapköveteltől számítva közel egy év alatt felépült és a Magyar Honvédség rendelkezésére áll a 2020. december 1-jén átadott raktárbázis, amely teljes mértékben megfelel a kor kihívásainak. A raktárbázisnak köszönhetően a raktározási és anyagmozgatási feladatokat modern infrastrukturális háttérrel végezhetik magasan képzett szakembereink.

Együtt a közös célért

Az MH Tartalékképző és Támogató Parancsnokság működésének kezdetén

Indulásra készen

szolgálati alárendeltségébe vonta az MH 2. vitéz Vattay Antal és az MH 6. Sipos Gyula Területvédelmi Ezredet, az MH Anyagellátó Raktárbázist, az MH Geoinformációs Szolgálatot, az MH Görgei Artúr Vegyivédelmi Információs Központot, az MH Katonai Közlekedési Központot, az MH Katonai Rendészeti Központot, az MH Légijármű Javítóüzemet és az MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokságot, majd 2021. április 1-jével az MH Szentendrei Helyőrség-támogató Parancsnokságot.

Az alakulat 2021. november 5-én kapott csapatzászlót. Az adományozási ünnepségen régi hagyományt elevenítettek fel, amely egészen a 16. századig nyúlik vissza. A csapatzászlót először felszentelték, majd a zászlórúd szögelese következett. A történelmi egyházak képviselői, az alapító és regnáló parancsnok, valamint a főtiszti, tiszt-

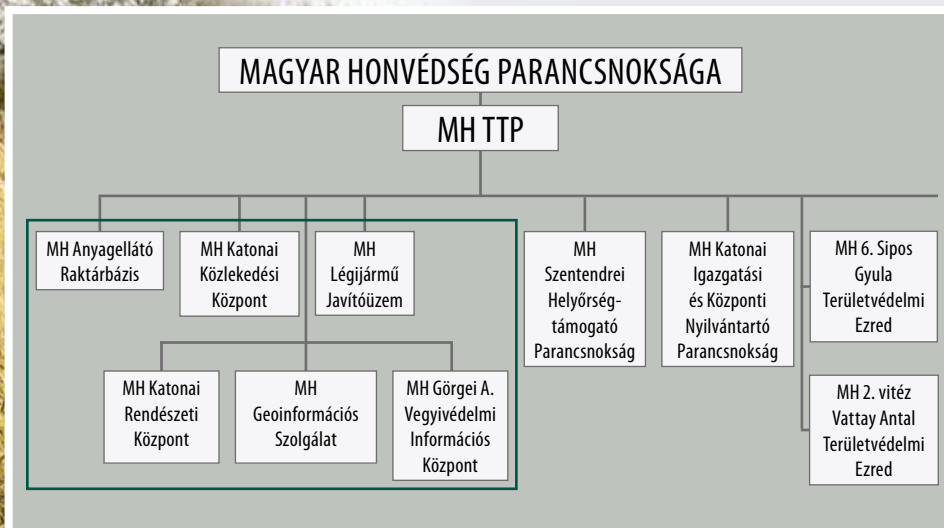
és altiszti kar nevében kerültek szegek a zászlórúdba.

Az MH TTP parancsnoka 2022. február 1-jétől Baráth István vezérőrnagy. Vezetése alatt jelenleg országosan közel 25 helyőrségben mintegy 2200 fő hivatásos, szerződéses és több mint 11 000 fő önkéntes tartalékos katona dolgozik együtt, egy célért: a Magyar Honvédség legmagasabb szintű támogatásáért és kiszolgálásáért.

Bencsik Mónika főhadnagy

Fotó: MH TTP és Rácz Tünde

Jákob János dandártábornok egy régi hagyományt elevenít fel

A Bajtársi Egyesületek Országos Szövetsége április 27-én a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus Hungária körüti dísztermében tartotta éves értékelő, beszámoló és feladatmeghatározó küldöttgyűlését. A megválasztott 98 küldöttből 82 fő volt jelen, így a határozatképesség biztosított volt.

EGYMÁS TÁMOGATÁSA ÉS SEGÍTÉSE KERÜLT ELŐTÉRBE

A BEOSZ küldöttgyűléséről jelentjük

A Himnusz elhangzása és az elhunyt bajtársakról történő megemlékezés után Hazuga Károly ny. altábornagy, elnök üdvözölte a meghívott és megjelent vendégeket, így a honvédelmi miniszter képviselőjében Zsiga Tamás dandártábornokot, a Honvédelmi Minisztérium Magyar Honvédséggel való kapcsolattartásért felelős államtitkári főtanácsosát, Beluzsár Tamást, a Magyar Honvédség Parancsnoksága (MHP) Társadalmi és Életpálya Fejlesztési Főnökség főnökét, Szabó József ezredest, az MHP humánszolgálati főnökét, valamint az érdekvédelmi szervezetek és társzervezetek képviselőit.

A tíz napirendi pontot tartalmazó küldöttgyűlés megnyitójában a BEOSZ elnöke kiemelte: az elmúlt időszakra a pandémia elleni küzdelem volt a jellemző, ennek ellenére az elmúlt évben a BEOSZ küldöttgyűléseit, a jubileumi programokat sikerült megvalósítani, és a tagszervezetek is megtartották ren-

dezvényeiket. Az elnökség szervezeti élete vissza tudott térni a korábbi évek gyakorlatához, az operatív elnökség tevékenysége is szakított az internetes kapcsolattartással, rendszeresebbé váltak a személyes találkozások. A pandémia okozta nehézségeknek azonban lett egy fontos érzelmi hozadéka, empátiás hatása: a járvány által érintett legveszélyeztetettebb korosztályba tartozó tagjaink esetében az egymás iránti törődésnek a korábbinál is nagyobb jelentősége lett. Valójában most lehetett bizonyítani azt, amiért vagyunk, a közösség erejével, a bajtársiasság, az empátia hangsúlyozásával egymás támogatása és segítése került előtérbe. A BEOSZ három évtizedes története egybeforrt a szövetséget alkotó tagság egyéni, személyes történetével. Akik létrehozták és következetesen a célokért, a kitűzött alapfeladatokért dolgoztak és dolgoznak mind a mai napig, önkéntesen, hittel és meggyőződéssel teszik mindezt. Hazuga altá-

bornagy aláhúzta: természetesen az elmúlt évek története nem csak a sikerek gyűjteménye, ugyanakkor joggal lehet büszke a szervezet a kiemelt programok eredményes végrehajtására, így a honvédelmi miniszteri, majd a honvédelmi államtitkári találkozók megszervezésére, a Kisbajtársak Találkozójára, a járvány miatt nehezebb körülmények között megtartott Katonanemzedéki Találkozóra.

Az ügyrendi kérdések tisztázása, az elnökségi, a pénzügyi és a felügyelő bizottsági beszámolók, valamint a Tanácsadó Testület tájékoztatóját követően a Bajtársainkért Alapítvány kuratóriumának titkára adott tájékoztatást a 2019–2021 közötti munkáról, kiemelten a támogatások helyzetéről, az odaítélések szempontjairól, jelezve, hogy 2021-ben már az arra rászoruló civil tagszervezeti tagok támogatására is lehetőség nyílt.

Az elnökség beszámolójához fűzött szóbeli kiegészítésében a szövetség

elnöke hangsúlyozta: a szervezet létét alapvetően meghatározza a tagszervezetek létszáma és életkori összetétele. A szövetséghez tartozó szervezetek száma növekedett, a 8800 fős taglétszám nem mutat aggasztó csökkenést, ugyanakkor a tagság összetételében továbbra is érezhető az idősödő korosztály létszámának emelkedése, ami a programok kialakításánál is szerepet játszik. „Ezért is tekintjük kiemelt feladatnak és helyezzük új alapokra a katonai szervezetekkel, a megyei és a járási szervezetekkel való kapcsolatok bővítését, a helyi önkormányzatokkal és a civil szervezetekkel történő programok szervezését és a helyi közösségek munkájába való bekapcsolódást és együttműködést. Továbbra sem mondunk le a fiatalabb nyugdíjas, szolgálati járandóságban részesülő bajtársakról sem” – foglalta össze a következő időszak célkitűzéseit Hazuga altábornagy. A szóbeli kiegészítés befejezéseként megköszönte a tagság elmúlt évi áldozatos tevékenységét, majd hangsúlyozta: a BEOSZ továbbra is meghatározó, értéket teremtő, érték közvetítő szervezet, melynek ereje tagságában, összetartásában rejlik.

A hozzászólások során Kocsi László ezredes, a Honvédelmi Minisztérium osztályvezetője az együttműködés fontosságát, fenntartását és fejlesztését emelte ki, míg Szabó József ezredes, az MHP humánszolgálati főnöke a tárca idősügyi stratégiájának programszerű végrehajtására, valamint a Bajtársainkért Alapítvány és az MH

Szociálpolitikai Közalapítvány kapcsolatának szorosabbá fűzésére hívta fel a figyelmet.

Az elnökség 2022. évi pénzügyi, munka- és rendezvénytervének megtárgyalása során kiderült: az idei év is gazdag programot ígér. Kapcsolódva a Nemzedékek Éve programsorozathoz – többek között – sportnapra, kórustalálkozóra, a Kisbajtársak Találkozójára, valamint a jubileumi, 30. Katonanemzedéki Találkozóra kerül sor. Szó esett a már kiírt és megjelent támogatási pályázatokról, a rendezvenypályázatokról, valamint a gyermekrajzpályázat fontosságáról. A pénzügyi tervhez tett szóbeli kiegészítés részeként elhangzott: a szövetség működése gazdasági-pénzügyi téren biztosított, stabil, és az anyagi lehetőségek közel hetven százaléka a tagszervezetek tevékenységét támogatja. A hozzászólások zömmel a szövetség kommunikációját, a szolgálati járandóságban lévők helyzetét, a Kisbajtársak Találkozója regionális (Kelet- és Nyugat-Magyarország) megszervezésének, valamint az alapítvány tevékenységének támogatási lehetőségeit érintették.

Az egyhangú szavazással meghozott döntéseket követően tagszervezeti tagfelvételi eljárásokkal folytatódott a rendezvény. A korábbi és a helyszínen meghozott elnökségi döntések szerint a küldötteknek hat kérelmet kellett megtárgyalniuk: ebben az évben tagfelvételi kérelmet nyújtott be a Fejér Megyei Honvéd Nyugállományúak Székesfehérvári Klubja, a Lég-

védelmi Hagyományőrző Egyesület – Nagyoroszi, a Bethlen Gábor Nyugdíjas Klub – Keszthely, az Obsitos Dalárda és Dalkör Kulturális Egyesület, a Kőbányai Bringás Egyesület és a Balatoni Vízi Polgárőr Egyesület. A küldöttek meghatározó többséggel támogatták, hogy a hat szervezet a szövetség teljes jogú tagja legyen.

A program zárásaként elismerések átadása következett, amelyekről az elnökség még az áprilisi ülésén döntött. Ennek megfelelően 2022-ben Szövetségért Díj elismerésben részesült Gajdán Miklós ny. ezredes, a szövetség egykori titkára, a Magyar Ejtőernyősök Bajtársi Szövetségének korábbi elnökségi tagja. Ebben az évben először adták át a Bajtársainkért Díjat; az elismerést Dobszai József ny. alezredes, a Gábor Áron Nyugállományúak Klubja (Várpalota) elnöke vehette át. A 123., 124., 125. számú BEOSZ-emlékérem elismerésben Soós Lajos ny. alezredes, a Veterán Repülők és Ejtőernyősök Veszprémi Egyesülete, Husonycza Gábor, a Vajányi Lajos Bajtársi Egyesület (Kazincbarcika) elnöke és Ágoston Imre ny. ezredes, a Béri Balogh Ádám Honvéd Klub (Csongrád) leköszönő elnöke részesült. Elismeréseket vehettek át a pandémia miatt elmaradt jubileumokat ünneplő szervezetek képviselői, és ajándécsomagot az új belépők.

A küldöttgyűlés közel négyórás munka után Hazuga Károly ny. altábornagy zárszavával, majd közös ebéddel, valamint kötetlen beszélgetéssel zárult.

*Vilner Péter
ny. ezredes,
alapfeladati
elnökhelyettes,
a küldöttgyűlés
levezető
elnöke*

A HAZASZERETET A NEMZET KÖZÖS NEVEZŐJE

A résztvevők a Fogadalmi templom előtt

Szegeden tartotta éves küldöttgyűlését a Magyar Tartalékosok Szövetsége (MATASZ). „A hazaszeretet a nemzet közös nevezője” jelmonddal meghirdetett kétnapos rendezvényt március végén éves felkészítő értekezlet előzte meg.

Széles Ernő ny. dandártábornok, országos elnök megnyitója után dr. Juhász Tünde kormány megbízott, t. ezredes, a Csongrád-Csanád megyei tartalékos erők szemléltetője, a Megyei Védelmi Bizottság elnöke köszöntötte a résztvevőket, majd Csongrád-Csanád megye társadalmi és gazdasági helyzetét mutatta be a hallgatóságoknak.

Ezt követően a Magyar Honvédség parancsnokának képviseletében Baráth István vezérőrnagy, a Magyar Honvédség Tartalékképző és Támogató Parancsnokság parancsnoka tájékoztatta a hallgatóságot a Magyar Honvédség eddigi végrehajtott és a 2022. évben várható feladatairól, fejlesztéseiről. Magyarország honvédelmi miniszterének képviseletében Szabó István honvédelmi államtitkár ismertette a déli államhatár biztosításá-

nak honvédelmi sajátosságait, valamint az orosz-ukrán háború következtében kialakult humanitárius segítségnyújtásban való részvétel tárcaszintű tapasztalatait. Tájékoztatta a MATASZ területi (megyei), helyi (járási, budapesti kerületi) és az országos tagozati szervezetek elnökeit, a szervezetek jelen lévő képviselőit a minisztérium-

nak a társadalmi kapcsolatok erősítésével kapcsolatos elgondolásairól. Megköszönte valamennyi vezető eddigi munkáját, amelyet valóban a hazaszeretet, a honvédelem ügye iránti elkötelezettség alapozott meg, és kérte, hogy tolmácsolják a küldöttek a szervezetben tevékenykedő valamennyi MATASZ-tagnak a tárca vezetésének

Széles Ernő ny. dandártábornok átadja a szervezet jubileumi kiadványát dr. Juhász Tündének

A küldöttgyűlés elnöksége

köszönetét, jókívánságait. Kifejtette, hogy továbbra is közvetlen és fontos partnerüknek tartják a szövetséget, és a rendelkezésre álló anyagi-pénzügyi eszközökkel kiemelten támogatják a szervezetet.

Ezt követően ismét Baráth István vezérőrnagy lépett az előadói pulpitusra. Az MH Tartalékképző és Támogató Parancsnokság parancsnoka több mint egyórás, minden igényt kielégítő előadásában bemutatta a parancsnokság felépítését, feladatait, majd tájékoztatást adott az önkéntes tartalékos rendszerről és annak – a minél eredményesebb működése érdekében szükséges – fejlesztéséről. Külön kitért a megyei, járási közigazgatási szervekkel, önkormányzatokkal, köznevelési intézményekkel kialakított kapcsolatokra. Szólt a parancsnokság megyei, járási tartalékos egységei, alegységei, valamint az MH KIKNYP megyei szervezetei és a MATASZ megyei, területi szervezetei közötti együttműködés lehetőségeiről, feladatairól. Mint elmondta, ezt a kapcsolatrendszer mindenképp erősíteni kell a jövőben. Az előadást konzultáció követte, mely során a felvetett kérdésekre válaszolt a vezérőrnagy.

A rendezvényt színesítette a tartalékosoknak a Szeged-Csanád Egyházmegye Püspökségén tett látogatása. A MATASZ vezetői és a meghívott vendégek egy nagy tapasztalatú idegenvezető kalauzolásában megtekintették a Fogadalmi templomban látható állandó kiállítást. Dr. Kiss-Rigó László megyés püspök fogadást adott a résztvevők tiszteletére.

Az éves felkészítő értekezlet másnap Szegeden, a Megyeháza Csongrád termében folytatódott, ahol számos vendég tiszteletét tette, köztük a szerbiai Tartalékos Tisztek Országos Szövetsége vajdasági és szabadkai elnöke.

A Magyar Honvédség Társadalmi Kapcsolatok és Életpálya Fejlesztési Főnökség feladatairól, működési rendjéről Beluzsár Tamás tartott átfogó előadást. Biztosította a jelenlévőket, hogy a parancsnokság a jövőben is a legszorosabb kapcsolatban lesz a MATASZ-szal tartalékos és kadétképzési ügyekben.

Nagy várakozás előzte meg a Honvédelmi Sportszövetség (HS) osztályvezetőinek felszólalását, mely során a HS 2022. évi aktuális feladatairól és a várható pályázatokról tájékoztatták a résztvevőket. Mindketten minél jobban előkészített pályázatok beadására biztatták a MATASZ-szervezetek vezetőit. Elmondták: a HS vezetése úgy látja, hogy az elnyert pályázati forrásokat

Kiss-Rigó László püspök (balról) fogadta a küldöttgyűlés résztvevőit

az elmúlt években is eredményesen használták fel a MATASZ-szervezetek. A vezetés mellett van, hogy a támogatások zömét a jövőben is a hazafiság fejlesztésére és az általános honvédelmi felkészítésre fordítsák.

Szervezeti ügyek

Az előadásokat és konzultációkat követően vette kezdetét a MATASZ éves küldöttgyűlése. A küldöttgyűlés tisztségviselőinek megválasztása után a mandátumvizsgáló bizottság elnöke ismertette a jelentését, majd Széles Ernő ny. dandártábornok, országos elnök fűzött szóbeli kiegészítést a korábban a honlapra már feltöltött beszámolótervezethez, majd országos elnöki elismeréseket adott át.

Dr. Szaló Péter t. őrnagy, MATASZ-alelnök ismertette a szervezet éves pénzügyi beszámolóját és a közhasznúsági jelentését. Az alelnöki beszámolót követte a Felügyelő Bizottság elnökének, dr. Bíró Ferenc t. őrnagynak, valamint a MATASZ Béri Balogh Ádám Alapítvány kuratóriumi elnökének, dr. Kozmáromi István ny. r. dandártábornoknak a jelentése. A 2022. évi feladatokról ismét az országos elnök szólt, majd az alelnök ismertette a 2022. évi támogatási és bevételi tervet, valamint a támogatás felhasználási és kiadási pénzügyi tervét.

A küldöttgyűlés a MATASZ jövő év január elsejétől bevezetendő tagdíját egységesen, minden tagra vonatkozóan évi 3000 forintban határozta meg. A tagszervezetek tagdíja változatlanul évi 5000 forint maradt.

Ezután került sor a MATASZ Országos Elnöksége új tagjainak megválasztására: Imre István ezredes és Demeter Attila alezredes került a grémiumba az MH Tartalékképző és Támogató Parancsnokság állományából. A küldöttgyűlés megerősítette dr. Szilvágyi Tibor t. alezredest az országos elnök nemzetközi tanácsadói, és a MATASZ Nemzetközi POOL vezetői tisztségében. A Felügyelő Bizottság új elnöke

dr. Kresák Zoltán lett, tagjai Pécsi Orsolya és Rózsa Dávid.

A választásokat követően Simon-Jóhart Sándor ny. ezredes, a MATASZ Veszprém Megyei Egyesület elnöke emelkedett szólásra. Tájékoztatta a küldöttgyűlést, hogy országos elnöki megbízatásként ő látja el a MATASZ humanitárius koordinátori feladatát. Többek között az orosz-ukrán háború nyomán kialakult válsághelyzet enyhítését célzó, a MATASZ-szal kapcsolatban lévő közösségi csoportok, vállalkozói, vállalati, intézményi adományozási kezdeményezések, illetve a MATASZ-szal együttműködő nemzetközi szervezetek adományozási kezdeményezései tartoznak feladatai közé. Megfelelő raktárhelyiségekkel és szállítási kapacitásokkal rendelkeznek, kiépítették kapcsolatukat a MATASZ Kisvárdai Járási Szervezetével az országhatárközeli ideiglenes tároláshoz is. Kérte a jelen lévő küldötteket és a meghívott vendégeket, hogy az adományok tervszerű célba juttatása érdekében mielőbb vegyék fel vele, illetve kollégáival a kapcsolatot.

Zárszavában Széles Ernő ny. dandártábornok gratulált a megválasztott új elnökségi tagoknak, a Felügyelő Bizottság tagjainak. Megköszönte a résztvevőknek a kétnapos értekezleten, a küldöttgyűlésen mutatott aktivitást, az előadóknak a felkészülést a MATASZ szempontjából fontos tájékoztatók megtartására. A jó hangulatú és eredményes rendezvényt közös ebéd zárta a szegedi Vármegye Étterem patinás falai között.

Tóth Lajos László, a MATASZ elnökségi tagja

150 ÉVE SZOLGÁLATBAN

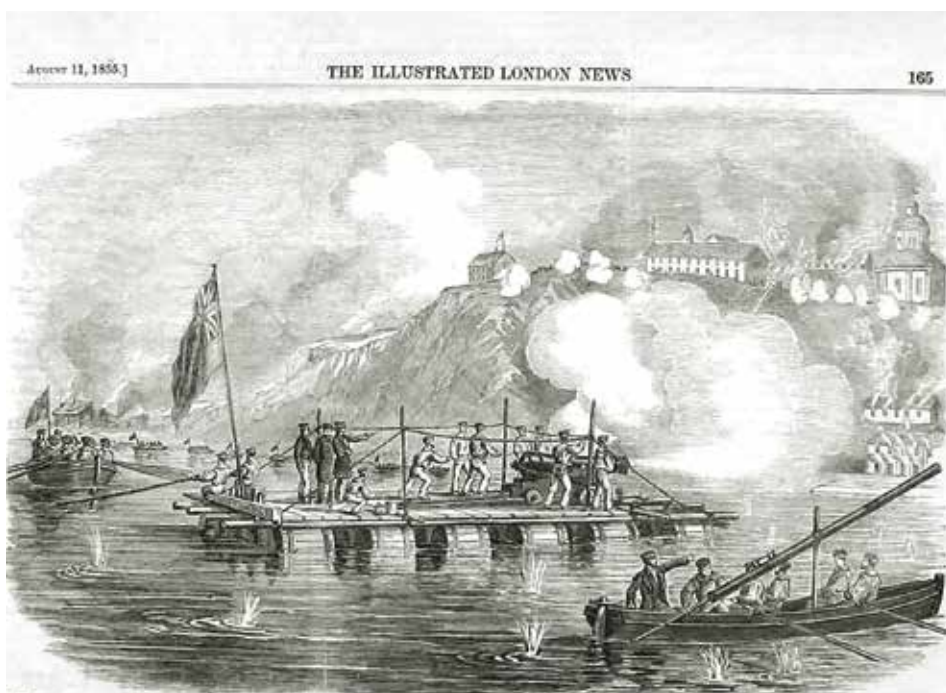

Az osztrák–magyar császári és királyi Haditengerészet Dunaflorellájának SMS LEITHA/LAJTA monitora 1872. március 25-én tartotta próbaútját, október 13-án pedig hivatalosan is szolgálatba állt. A TIT Hajózástörténeti, Modellező és Hagományőrző Egyesülete a Magyar Honvédség Budapesti Nyugálományúak Klubja Hadihajós Tagozatával közösen és a Magyar Honvédség 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezredével együttműködésben országjáró időszak kiállításával emlékezik a 150. évfordulóra.

A monitor kifejezés (latin: „őrző”, „figyelő”) a tengerészettörténetben egy viszonylag kicsi hadihajótípust jelöl, amely nem volt különösebben gyors vagy épp kiemelkedően páncélozott, de aránytalanul nagy ágyúkkal szerelték fel. Eredetileg a sekély tengerparti vizekre tervezték őket, ahol blokádtörhajóként vagy a parti hadműveletekhez a tenger felől tűzértéget támogató egységként szolgáltak. A kiállítás ehhez igazodva áttekinti a monitor típusú hadihajók keletkezésének történetét, az osztrák–magyar monitorokat, s közülük kiemelten a LEITHA/LAJTA monitor történetét.

1855–1861 A kezdetek

A monitorok közvetlen elődei a krími háborúban (1853–1856) jelentek meg, amikor az alig 15 méter átlagos mélységű Azovi-tenger partjára települt orosz lövészokat a kor brit és francia

Cowper Phipps Coles kapitány hajóágyúval felfegyverzett tutaja, a LADY NANCY 1855-ből

flottáinak fából épült (az orosz gyűjtőgránátokkal szemben védtelen) és zömmel még vitorlakkal hajtott hadihajói nem tudták sem biztonságosan megközelíteni, sem leküzdeni, ezért új, addig ismeretlen hajótípusokra volt szükség. Az egyik rendhagyó harceszközött egy brit tengerésztiszt, Cowper Phipps Coles (1819–1870) építette, mégpedig egy 32 fontos hajóágyúval felfegyverzett tutajt, amely sikeresen szétlőtte a Taganrog kikötőjében álló orosz raktárakat. Coles kapitány hamarosan bemutatta új terveit egy nagyobb tutajról, amelyen az ágyúkat a parti ütegeknek ellenálló, „lövésálló” páncélkupola védelmébe rejtették – ezt azonban a háború befejezése miatt már nem alkalmazták. Ötletei nyomán mindazonáltal megszületett a modern monitorok összes lényeges jellemzője: a kis merülés, az erős páncélzat és a kis számú, de nagy tűzerejű, forgó lövegtoronyba épített ágyú.

1862–1900 Az első monitorok

A monitorok első példányát – a típusnak is nevet adó USS MONITOR-t – 1861-ben alkotta meg a svéd származású amerikai mérnök, John Ericsson az észak-amerikai polgárháborút (1861–1865) vívó Egyesült Államok számára. A forgó páncélkupolával védett ágyúkkal felszerelt hadihajó első terveit még 1854-ben vetette papírra (egy évvel Coles előtt), s eredetileg a franciáknak ajánlotta fel, akik azonban elutasították. Ezt követően fordult az Unióhoz, amikor annak sürgősen új, ütőképes hadihajókra volt szüksége a páncélos hadihajókat bevető déli Konföderáció elleni tengeri blokádnak fenntartásához. Bár a USS MONITOR egy heves viharban elsüllyedt, a hagyományos oldalütegsort viselő CSS VIRGINIA páncélossal vívott ütközet tapasztalatai bebizonyították, hogy a forgó lövegtornyos páncélosoké a jövő. A monitor típus az Egyesült Államok haditengerészetében hosszú ideig szinte egyeduralgoló maradt: az 1862–72 közti évtizedben 14 hajóosztályban 60 nyílt tengeri és part menti, kikötői, illetve folyami, 1896–1900 között pedig 4 osztályban 9 nyílt tengeri monitort építettek.

1900–1938 Különböző monitortípusok

Már az amerikai monitorokat is különböző csoportokba sorolták méret és rendeltetés szerint, ám a típus tovább differenciálódott, amint más nemzetek is építeni kezdték. A „monitor” kifejezés így csakhamar magába foglalta az ún. mellvédés monitorokat is (a mellvéd egy, a hajótestbe vezető nyílásokat körülvevő, kb. 2 méter magas, erős páncélzatú, fedett emelvény volt a fő fedélzet közepén, mely a működés szempontjából fontos összes szerkezetet magában foglalta, így a hajót nem fenyegette a fedélzeten átcsapó hullámok miatti elsüllyedés veszélye, de a tűzharcban előnyös alacsony szabad oldalmagasságról sem kellett lemondani), sőt egy ideig általános kifejezésként használták bármely, forgó lövegtoronnyal felszerelt, ún. tornyos hadihajóra. A legerősebb páncélzatú és legnagyobb tűzerejű folyami hadihajókat szintén folyami monitornak nevezték.

A USS Monitor felépítését követő évszázadban 25 országban mintegy 200 monitor szolgált. Néhány haditengerész az első és a második világháborúban is használta a típust. A valaha volt legnagyobb monitorokat a britek építették az első világháborúban, a német megszállás alatt

álló belga partvidék bombázására: a LORD CLIVE osztályú monitorok nehezebb lövedékeket lőttek ki, mint bármely más hadihajó. A Szovjetunió a második világháborúban harcokcsilövegtornyokkal felszerelt (oroszul bronekatyer) páncélmotorcsónakokat alkalmazott, az Egyesült Államok pedig még a vietnámi háborúban is használta a típust. Jelenleg a brazil haditengerészet 1938-ban épült PARNAÍBA monitora az utolsó rendszerben lévő példány, amelyen kívül világszerte hét történelmi monitor maradt fenn napjainkig. A típusnak három változata alakult ki: a nyílt tengeri, a tengerparti/kikötői és a folyami monitor. Utóbbi típusba tartozik a LEITHA (magyarul LAJTA) monitor, amelyet testvérhajójával, a MAROS-sal együtt 1871-ben bocsátottak vízre Újpesten, nem egészen 10 évvel a világszerte USS MONITOR után, az osztrák–magyar császári és királyi Haditengerészet megrendelésére.

1871 A LEITHA/LAJTA monitor jelentősége

Amikor a USS MONITOR 1862 márciusában a Norfolktól északra húzódó Hamptoni-átjáróban összezapott a konföderációs VIRGINIA páncélossal, egyik hajó sem tudta elsüllyeszteni a másikat, s jókora meglepetést okozott, hogy a kicsiny, kétágyús MONITOR méltó ellenfélnek bizonyult egy nála jóval nagyobb, tízágyús hadihajóval szemben. Ezért figyelt fel rá az Osztrák–Magyar Monarchia hadvezetése is, amely Európában elsőként épített folyami monitort, egyszerre mindjárt kettőt is: az 1871-ben Újpesten vízre bocsátott LEITHA/LAJTA és MAROS testvérhajókat. A LAJTA pedig mind a mai napig létezik, ez tehát a világ egyetlen olyan monitora, amely e hajótípus megszületése utáni évtizedből fennmaradt.

A Monarchia monitorai az amerikai mintára forgó lövegtornyokkal készültek, de kisebb merüléssel, alacsony és domború fedélzettel rendelkeztek. 1893 és 1915 közt épült nyolc társukkal együtt ezek voltak a 19. század végének és a 20. század elejének legerősebb dunai hadihajói. Műszaki színvonalukra jellemző, hogy Románia is rendelt belőlük néhány példányt az Osztrák–Magyar Monarchiától. A dunai monitorokat a török uralom alól felszabadult, terjeszkedni készülő Duna-menti államok, illetve a növekvő orosz balkáni befolyás ellensúlyozására tervezték. Ám a Dunaflottilla nem csupán monitorokból állt. A felállításához és járőrszolgálathoz kisebb

őrnaszádok is kellettek. A folyami hajóraj fő feladata végül is a Vaskapu és az Al-Duna hosszú és idegen területekkel határos partvidékének biztosítása lett.

A LEITHA/LAJTA monitor építésén az amerikai kontinensen kívüli világ első folyami monitora volt (s – Amerikát is beleértve – a világ első olyan folyami monitora, amely görgőkön forgó, ún. Coles-rendszerű lövegtoronnyal épült). A Monarchia haditengerészetében ráadásul ez volt az első olyan hajó, amelyet vitorlák nélkül, kizárólag gőzzel és két hajócsavarral hajtottak, tisztán fémből építettek és Bessemer-féle páncéllal védtek, valamint forgatható lövegtoronnyal és vízöblítéses illemhellyel szereltek fel. 1918-ra a LEITHA/LAJTA volt az osztrák-magyar haditengerészet legöregebb tényleges hadiszolgálatban lévő egysége, napjainkra pedig vele együtt csak hét darab maradt meg a világ valaha épült több mint 200 monitorából, ám közülük csak négy múzeumhajó. Így a LAJTA monitor a legrégebbi úszóképes folyami hadihajó az Osztrák-Magyar Monarchia idejéből.

1872-től napjainkig A monitor szolgálata

A hajót 1871-ben építették, 1872-ben állt szolgálatba és egészen 1921 januárjáig – azaz csaknem 50 évig – teljesített aktív katonai szolgálatot. Ezalatt többször felújították, átépítették, modernizálták (hiszen amikor elavult, nem bontották le, mint a gazdagabb országokban szokás, hanem átalakították az éppen modernnek számító formára, így öt fő alakban, és ezek változataiban szolgált), de a hajótest eredeti szerkezete nem változott. Részt vett Bosznia-Hercegovina megszállásában és annexiójában (1878, 1908), őrzáratozott a Balkán-háborúk idején (1912–1913), végigharcolta a világhábo-

Forgatható lövegtorony

rút (1914–1918) – legfontosabb bevetéseire Belgrád körül, valamint a román fronton, Rjahovó és Sištov térségében került sor –, küzdött a Tanácsköztársaság lobogója alatt és részt vett a róla elnevezett monitorláadásban (1919), majd az ausztriai Korneuburgban, antant ellenőrzés mellett leszerelték és a csupasz hajótestet elárverezték (1921).

Az új tulajdonos, a Fleischmann Antal építési vállalkozó alapította Dunakotró és Gőzhajózási Vállalat 1928-ban átépítette elevátorhajónak, és JÓZSEF LAJOS néven üzemeltette. 1930–31-ben részt vett a fővárosi Lágymányosi-öböl északi medencéjének feltöltésében, lehetővé téve egyebek közt azt is, hogy felállíthassák itt a legnagyobb méretű emlékművet, amit valaha is a császári és királyi Haditengerészet emlékének szenteltek. A második világháborút követően, 1949-ben átalakították a tulajdonos céget, amely beolvadt a Folyamszabályozó és Kavicskotró Vállalatba. A hajó ettől kezdve FK-201-es néven dolgozott tovább a szocialista nagyberuházásoknál: Sztálinváros (1951), a százhalombattai hőerőmű (1960–1968), a paksi atomerőmű (1969–1987), az óbudai lakótelep (1968–1976) és a nagymarosi vízlepcső (1978–1985) építésénél.

1981-ben Csonkaréti Károly és Friedrich Prasky az egykori LAJTA monitor-

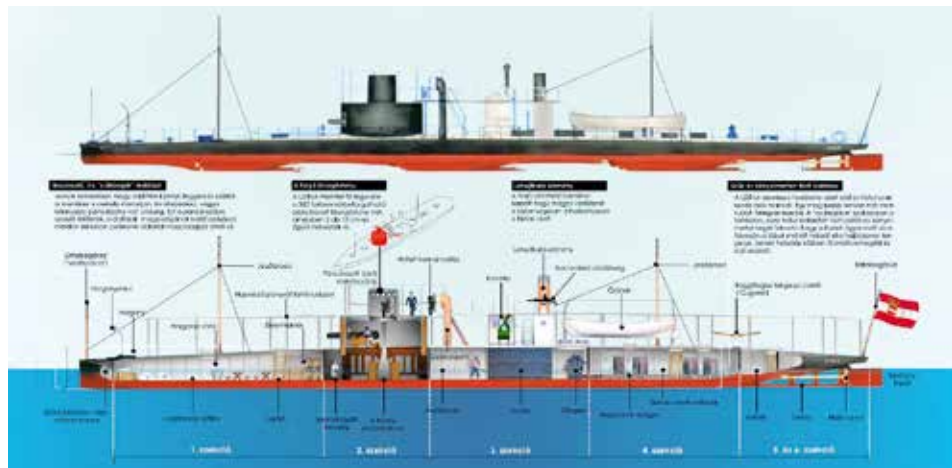

Vasmacska

ként azonosították a folyami úszó munkagépet, amelyet 1992. november 1-én Margitay-Becht András kezdeményezésére a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum védetté nyilvánított, és 1993. október 6-tól állami tulajdonként vagyongazdálkodásba vett. A hadtörténelmi ritkaságszámba menő hajómatuzsálemet 2009-ben – az 1887-es állapota szerint –, széles körű társadalmi összefogással felújították. 2010. augusztus 20-án ökumenikus szertartás keretében a honvédelmi miniszter felesége újrakeresztelte LAJTA MONITOR MÚZEUMHAJÓ néven, a honvédelmi miniszter pedig a magyar honvéd folyami fegyveres erők – az MH 1. Honvéd Tűzszerész és Hadihajós Ezred – tiszteletbeli zászlóshajójává nyilvánította.

A LEITHA – ma már mint LAJTA Monitor Múzeumhajó – a Magyar Honvédség tiszteletbeli zászlóshajója. Nemcsak a világ legelső folyami monitora, de – a DALMAT kormányzói jacht és a SAVA (ex-BODROG) monitor mellett – az osztrák-magyar cs. és kir. Haditengerészet egyik utolsó, máig fennmaradt egysége is egyben, amelyen egykor 11 nemzet fia szolgáltak, szenvedtek és nélkülöztek, harcoltak és olykor, ha úgy hozta végzetük, hősi halált haltak.

A LAJTA monitor múzeumhajó teljes körű és hiteles képet nyújt mindazoknak, akiket érdekel egy korszakváltó haditechnikai eszköz alkalmazása, története és a rajta szolgálók mindennapi élete. Idén a 150. évforduló alkalmából rendezett vándorkiállítás több helyszínen is megtekinthető lesz, köztük Debrecenben, Pákozdon és Szegeden.

A LEITHA/LAJTA monitor hosszmetsete

Dr. Balogh
Tamás,
a TIT Hajózástörténeti,
Modellező és
Hagyományőrző
Egyesület
elnöke

OBSITOS APA

Az apa az a férfi, akinek biológiai és/vagy szociális úton gyereke van. Létezik édesapa, mostohaapa, nevelőapa és obsitos apa. Az utóbbi lehet bármelyik az első három közül. A híres római mondás szerint: Mater semper certa, pater est quem nuptiae demonstrant. (Az anya mindig biztos, az apa a házasság által nyilvánul meg.)

Bár a legtöbb hivatásos katona családot alapított, és hamarosan apának szólították, mégis nehezebb helyzetben találta magát, mint a többi apa. Számottevően kevesebbet tudott otthon lenni a szolgálati elfoglaltságok, gyakorlatok és külföldi missziók miatt. A jó példát viszont hazavitte. Szolgálatával bizonyította a gyermekeinek, hogy a kemény élet az igazi, amiért érdemes dolgozni, s ezt az alapvetést ők szinte észrevétlenül megtanulták. „Az a fiatal, aki nem harcol és nem győz, a legjobbat mulasztotta el ifjúkorából”-írta Carl Gustav Jung (1875–1961) svájci pszichiáter, író. Az obsitos apa gyermekei általában könnyebben boldogulnak, nemcsak a munkában, hanem a magánéletben is. Néhányan közülük apjuk hivatását választják, és szép előmenetelt mutatnak.

Az obsitos apa másképpen szereti a gyerekeit, mint a civilek. Vitathatatlan, hogy sokkal több nehézséggel és

keménységgel szembesült szolgálati ideje alatt, mint a többi apa, ami kihatott a családi életére is. A fegyveres erőknél a szeretetre nincs szükség, hiánylistán található. Nem lehet a vasfegyelem után hazaérni és azonnal ellágyulni, kell hozzá egy kis idő. Ez sokszor konfliktusokat okozott a feleséggel. Viszont a gyerek az más, ő pillanatok alatt oldotta szeretetével a feszültséget, és nem lehetett nem azonnal szeretni őt. S e szeretet ezért vált nagyon intenzívvé. S persze megmarad az idősebb korra is, amikor a gyerekek már rég kirepültek.

Az obsitos apák nagyon büszkék a gyerekeikre. Majd mindegyikük levéltárcájában ott lapulnak a gyerekek fényképei, melyeket azonnal elő lehet kapni, az öt perce megismert obsitostársnak megmutatni, majd tömören, másfél órában összefoglalni a gyerekek sikertörténetét. Az obsitos apa szívesen emlékszik ugyanerre, amikor még hivatásosként szolgált. Különösen igaz ez külföldi gyakorlatokon és missziókban, ahol ugyanez történt, miközben jól lehetett gyakorolni az angolt, akár könnybe lábadt szemmel is.

Különleges életének delén túl az obsitos apa szeret sokat beszélgetni a felnőtt gyerekeivel. Nem ésozottság céljából, mert azt minden apa nagyon jól tud, hanem az egyedi élmények és tapasztalatok átadása miatt. Szeretné megóvni gyermekeit a váratlan, kellemetlen élethelyzetektől és azok negatív következményeitől. Erre próbálja őket felkészíteni.

Az obsitos apa minél öregebb, annál hiúbb. Szereti magát kiválónak látni minden élethelyzetben. Az összehasonlító szemlélet jellemzi, imád méricskélteni, s érdekes módon mindig magát hozza ki értékesebbnek, a civileket egy orrhosszal mindenben megelőzi. Felnőtt gyermekei ehhez már hozzászoktak. A legegyszerűbb, ha elnéző mosollyal bólogatnak.

Megkülönböztetünk szenzoros, rövid és hosszú távú memóriát, viszont az obsitos apa egy negyedikkel is büszkélkedhet, az úgynevezett szelektív memóriával. Bár megrázta a katonai élet, mégis csak arra emlékszik, hogy ő mindig a győztes oldalon állt. Amikor gyerekeinek negatív eseményt mesél, az mindig csak a bajtársaival történt meg. Nem baj, a gyerek abból is tud tanulni.

Az obsitos apa akkor teljesedik ki, amikor obsitos nagyapává válik. Azonnal éveket fiatalodik, s újra gyerekként játszik az unokával. Titkon reméli (ha fiú, de manapság már ha lány is), hogy folytatja a nagypapa hivatásának gyakorlását.

Török László
ny. őrnagy

HOGYAN ŐRIZHETJÜK MEG AZ ERŐNLÉTÜNKET?

Az obsitosok reumatológiai és fizioterápiás ellátásáról

Benkő Tibor korábbi honvédelmi miniszter a nyugállományú katonák és a honvédségi nyugdíjasok részére szervezett konzultációkon – a Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program ismertetése mellett – rendre hangsúlyosan szolt a nyugállományúak támogatásáról, a róluk való gondoskodásról. A Magyar Honvédség gondoskodási körébe megközelítőleg 40 ezer nyugállományú katona, nyugdíjas honvédségi alkalmazott tartozik. A honvédelmi életpályának van egy előkészületi, egy aktív szakasza, majd ezt követően a nyugállományúakról való gondoskodás időszaka következik. Ez utóbbi megvalósításához nyújtanak segítséget a Honvédkórház szakrendelői, osztályos és rehabilitációs részlegei.

Az ambuláns kezelés is hatásos

Szakrendelésünkön gyakran találunk olyan betegekkel, akik egyedül maradtak idős korukra. Társadalmi igényeiket csak az idősklubok társasági összefüvetelei elégítik ki, egyébként egyedül látják el magukat. Közülük csak nagyon kevesen töltik idősoththonban vagy családi körben napjaikat. Az ilyen betegek ellátása igen nehézkes, hiszen az idő előrehaladtával csökken az erőnlétük, a különböző kopással járó nagyízületi fájdalmaik miatt gyakran segítségre szorulnak. Nekik jelent igazán mentsvárat, ha egy-egy turnusra bekerülhetnek komplex mozgásszervi rehabilitációra a Magyar Honvédség Hévízi Mozcásszervi Rehabilitációs Intézetébe vagy a budakeszi Rehabilitációs és Krónikus Utókezelő Intézetbe.

A hévízi rehabilitációra legfeljebb háromévente sikerül elhelyezni ezeket a nyugállományú katonákat, a budakeszi rehabilitációs intézetben inkább a magukat ellátni nem képes, mozgáskorlátozott betegek kezelése zajlik. Az önmagukat még ellátni képesek így

szinte csak a Honvédkórház reumatológiai és fizioterápiás egységére szorítkozhatnak. Részlegünk szeretettel fogadja a nyugállományú katonákat, és ők lelkesen be is járnak ambulánsan a kezelésekre, mivel érzik azok hatékonyságát. Ugyanakkor azt is látjuk, hogy elfáradnak a kezeléseik alkalmával, erőnlétük megtartásában hiányzik az éves egyszeri komplex mozgásszervi ellátásuk. Fizioterápiás egységünk munkatársaink szaktudásával és jelenleg elérhető – sajnos már némileg kiöregedett – gépparkunk segítségével „küzd” az ilyen betegek önállóságának fenntartásáért.

Közbeszölt a pandémia

Az elmúlt időszakban a pandémia megnehezítette a nyugállományú katonák rendszeres mozgásszervi foglalkoztatását, holott a gyógytorna, az izomerő-növelő, a gyulladáscsökkentő és a fájdalomcsillapító kezelések mind-mind az ő mindennapjaik szolgálatában állnak. A koronavírus-járvány miatt az egészségügyi részlegen

szolgálatot teljesítő több – elsősorban fizioterápiás, gyógytornász és rehabilitációs – kolléga került más beosztásba. Pedig nagy szükség van rájuk, mert a nyugállományúak ellátása mellett az aktív állományban lévő katonák is számítanak a szaktudásukra. Esetükben a poszt-Covid szindrómával küzdők, a kiképzés és a szolgálat során balesetet szenvedettek, illetve a misszióból hazatértek ellátása folyik. Ők is rászorulnak a fizioterápiás egységre annak érdekében, hogy mihamarabb ismét el tudják látni feladataikat.

Akárhonnán is nézzük: a Magyar Honvédség egy hatalmas emberi erőforrásokat (is) mozgó egység, egy nagy-

család, amelynek szerves része mind az aktív szolgálatot teljesítő, mind a nyugállományú katoná és honvédelmi alkalmazott. Mindannyian egyet akarunk, a hazáért munkálkodni. Mi, egészségügyi dolgozók a szaktudásunkkal támogatjuk e nagycsalád működését; azért, amely e kis országban a biztonságot és védelmet jelenti számunkra.

Állapotfelmérés

Szakrendelésünk mozgásszervi betegségben szenvedő betegállományának 80%-a idős, 30%-uk nyugállományú katoná. A hagyományos reumatológiai szakvizsgálaton túl a betegek erőnlétének felmérésére különböző tesztek is használunk. Ilyen a Nyugaton is elfogadott FIM- (Functional Independence Measure) skála és a Barthel Index. A fogyatékoság megítélésére a Katz Indexet, a Rivermead-skálát és a Russek-skálát alkalmazzuk.

Kezelési terv

A kezelési terv kidolgozásában számos tényezőt figyelembe kell venni, így a beteg életkorát, nemét, a társbetegségeket és így tovább. A fizioterápiás kezelése lényege a fájdalomcsillapítás, a gyulladáscsökkentés és az izomerő-növelés. Gyakori panaszok többek között a kis- vagy nagyzíületi fájdalom, a mozgásfunkció-kiesés, a gerinctartó izomzat gyengesége vagy a szédülés.

Kezeléskivitelezés

A fájdalomcsillapító és gyulladáscsökkentő, NSAID-készítmények mel-

lett a fizioterápiás kezelésekk mellett különböző vitaminok és ásványi sók szedését is javasoltuk betegeinknek. A fájdalomcsillapító és gyulladáscsökkentő kezelésekkel képesek vagyunk csökkenteni, esetleg elhagyni a máj működését erősen befolyásoló, a gyomornyalvákahártyát igénybe vevő reumatikus gyógyszerek mennyiségét. Meglévő gépparkunkkal befolyásolni tudjuk a gyulladást és ezáltal a fájdalmat, növeljük az izomerőt, emellett különböző, Magyarországon még alternatív terápiának számító kezelésekkel a korábban felsorolt kezelésekk hatékonyságát tudjuk fokozni.

Távolabbi kilátások

A Magyar Honvédség Egészségügyi Központ 65 éves reumatológia és fizioterápia egysége mindig a nyitottságról volt híres. Számos gyártó cég keres meg minket, hiszen minden gyógyító eljárás, amivel segíthetünk és javíthatjuk az emberi élet minőségét, számít nekünk. Jelenleg is – természetesen nem kórházi intézetünkben – egyéb alternatív fizioterápiás készülékek hatásait teszteljük saját magunkon, illetve kollégáinkon. Ezek olyan terápiás készülékek, amelyekkel Nyugaton már rehabilitációban kezelnek jó eredményekkel. Magyarországon azonban a betegek egyelőre csak önköltségesen, alternatív fizioterápiás kezelés-ként vehetik igénybe ezeket. Célunk, hogy legalább a Magyar Honvédség katonáinál alkalmazzassuk ezeket a terápiákat. Meggyőződésünk, hogy a fizioterápia a jövőben ki tudja váltani a gyógyszereket. Az emberi szervezetet egyéb mellékhatások nélkül, természetes „hullámközegében” serkenthetjük az öngyógyításra, ugyanis a szervezetünk olyan, mint egy biomolekuláris szerkezet, a védelem mellett öngyógyításra is képes.

Ízelítő a készülékekből és az eljárásokból

Frekvenciaterápia

A kezelés lényege, hogy minden kórokozó, vírus, baktérium, gomba egy meghatározott frekvenciával elpusztítható, valamint szerveink normális működési frekvenciája visszaállítható. Kétféleképpen hathat a sejtekre/szervekre. Egyrészt a vírusokra, baktériumokra hangolt frekvencia képes megrepesztetni a sejtfalat, amitől a sejt elpusztul, másrészt visszaállítja a szervek vagy energetikai központok eredeti rezgési frekvenciáját.

Vaszkuláris indukciófluxus terápia (röviden Vasindux)

Az eljárást Kelet-Közép-Európában a komplementer medicinában, valamint a távol-keleti gyógyászatban már több évszázada alkalmazott technológiák egyesítésével a 2010-es évek közepétől alkalmazzák. A közvélemény és a régebben végzett orvosok sok esetben elutasítók a komplementer medicina tekintetében, de mára már, a gyógyászati szemléletek változásával, számos orvosi egyetemen külön komplementer medicina tanszék is működik. Az eljárás egyesíti a már konvencionális orvoslásban is alkalmazott PEMF- (pulzáló elektromágneses tér-terápia, angolul pulsed electromagnetic field therapy) technológiát az alternatív és ősi hagyományokon alapuló, de a konvencionális orvoslás által sok esetben kételkedve fogadott eljárásokkal, mint például a csakraterápiákkal, a biorezonancia és a meditációs technikák támogatására optimalizált alfa és theta frekvenciákkal.

A tudomány a ma még alternatív fizioterápiának nevezett kezeléseket – főleg a nano- és úrkutatások eredményei alapján – hamarosan hagyományos fizioterápiás módszereknek fogja tekinteni. Az idősebb generáció tagjai számára ez még olyan, mint amilyen a Star Wars volt fiatalkorukban. Ugyanakkor mi, akik elkezdtük tesztelni ezeket a kezeléseket saját magunkon, már tudjuk: a készülékek a jelen időben is hatékonyak, gyorsabb gyógyulást, élhetőbb öregkort eredményeznek.

Az utóbbi időben számos publikációt olvashattunk arról, hogy korunk embere, a megfelelő életmóddal 150 évre tervezett. Lehetséges, hogy ezen hullámterápiákkal elérhető lesz mindez, a nem is olyan távoli jövőben?

Dr. habil.
Sandra Sándor
ny. orvos
ezredes (PhD)

GONDOLATOK EGY HONVÉDSÉGI IDŐSOTTHON LÉTREHOZÁSÁRÓL

Az Obsitos magazin 2022/2. száma mellékleteként közreadott egy, a honvédelmi tárca által létrehozandó időszotthon igénybevitelével kapcsolatos felmérőlapot. A számos egyéni jelzés mellett a 2022 tavaszán befejeződött szociológiai kutatás is megerősítette: az idősödő állomány szeretné, ha élhetne ezzel a lehetőséggel.

Egy ügy, amiben nem sikerült eddig előrelépni

Az elmúlt években a katonanyugdíjasok helyzetével foglalkozó munkacsoport többször tárgyalt a honvédség (konkrétan a Magyar Honvédség Szociálpolitikai Közalapítvány) által működtetett időszotthon (nyugdíjasotthon) létrehozásának lehetőségéről. Többféle megoldás rajzolódott ki, de a legfontosabb kérdésben sajnos immár két évtizede nem sikerült előrelépni. A meglévő helyorségekben tervezett vegyes apartmanházak csak rész megoldást jelentenek, mert éppen a legrászorultabbak (mentális betegségben szenvedők, állandó egészségügyi felügyeletet igénylők, önálló életvitelre képtelenek) maradnak ki az ellátásból. Pedig véleményem szerint az ilyen jellegű ellátásra nemcsak a nyugdíjasok, hanem az aktív állományban lévők, illetve közeli hozzátartozóik, továbbá a szolgálat közben megsérültek esetében is szükség van. Az elmúlt időszakban ezen a területen

nem előre-, hanem visszalépés történt. A verőcei betegotthon felszámolásakor azt az ígéretet kaptuk, hogy egy színvonalasabb otthon jön létre a Budakeszin lévő telephelyen. Nem jött létre, illetve ami kialakult, az más.

Sokan élnének a lehetőséggel

Sokan vannak azok a honvédségi nyugállományúak és nyugdíjasok, akik élnének a lehetőséggel, szeretnék bekerülni, ha épülne ilyen otthon, mert ellátásuk már csak ilyen módon oldható meg megnyugtatóan. Az érintett családtagok folyamatosan segélykiáltásokat fogalmaznak meg felénk. Mint jelzik, ők olyan korcsoporthoz tartoznak, amelynek még dolgoznia kell, de nem tudnak megfelelően teljesíteni a munkahelyükön úgy, hogy közben idegesek; bármikor kaphatnak ugyanis egy telefont, hogy siessenek haza, mert az édesanyjukkal, az édesapjukkal vagy valamelyik családtagjukkal olyan probléma adódott, amit csak

ők tudnak megoldani. Az is befolyásolhatja a munkavégzésüket, ha folyamatosan arra gondolnak: vajon mire fognak hazamenni, milyen állapotban van a hozzátartozójuk?

A nyugdíjkorhatár felemelésével a nők a korábbinál 10 évvel később tudnak nyugállományba vonulni, így az idős emberek, ha ápolásra szorulnak, egyre kevésbé számíthatnak hozzátartozóikra. (Az 55 éves dolgozó 25-30 évvel idősebb szülője 80-85 éves.) Az emberek többsége ebben az életkorban kezd ismét felügyeletre, esetenként ápolásra szorulni. További 10 évet kevesen érnek meg viszonylag jó egészségi állapotban. A felügyelet is gyakran állandó odafigyelést igényel, beleértve a tisztálkodást, a gyógyszerbevitelét, de még a megfelelő táplálkozást, a szükséges folyadékbevitelt is ellenőrizni kell. Ha az idős ember gyermeke ráadásul katona, akkor kivált nincs abban a helyzetben, hogy folyamatosan ellássa a szülő felügyeletét. De akár az aktív állományú katona is kerülhet ilyen helyzetbe, szolgálat közbeni sérülés, úti baleset vagy akut betegség következményeként.

Milyen megoldások jöhetnek szóba?

Abban az esetben, ha a honvédelmi tárca a továbbiakban nem tud/kíván fog-

lalkozni ezzel a kérdéssel, módosítani kell az idősügyi stratégiát. A miniszter úr látogatásai során alig volt olyan hely-
ország, ahol ezt a kérdést ne vetették volna fel. Ez esetben az idősügyi szervezeteknek őszintén meg kell mondani: lehetőségeik szerint próbáljanak meg gondoskodni saját tagjaikról. (Ma is van olyan szervezet, amely rendelkezik szerződéssel idősotthoni elhelyezésre.)

Ha a válasz igen, az esetben eldöntendő, hol és milyen intézményt hozzanak létre, kik legyenek igényjogosultak, ki, illetőleg mely szervezet(ek) legyen(ek) a felügyelettel megbízott(ak), milyen szerződést kell kötni stb. Gyakran szembesülök azzal a véleménnyel, mely szerint az a probléma, hogy a nyugdíjas nem költözne Nyíregyházáról a Dunántúlra és viszont. Megítélésem szerint ez az érvelés nem állja meg a helyét, ugyanis ez esetben nem költözésről van szó, ez nem a lakhatás egy újabb formája! Az egyén egészségügyi és szociális helyzetében történő változás esetenként gyorsan és radikálisan történik. A szükséges döntést többnyire a család, (néha) hozzátartozó hiányában már az illetékes szociális szerv hozza meg. A honvéd egészségügyi ellátásban ez a szegmens (végstadiumos ellátás) hiányzik, bár visszaállítására többször történt ígéret. (Tulajdonképpen nem is elsősorban egészségügyi, mint inkább szociális kérdéssről van szó. Nem véletlen, hogy az intézmények fenntartói általában az önkormányzatok, illetve gazdasági társaságok).

Aztán adódik a következő kérdés: hol hozzák létre az otthonot? A válaszom: lehetőség szerint Budapesten vagy környékén. Ezt a nyugállományú (honvédségi nyugdíjas) személyek száma indokolja. Több mint 40%-uk tartozik ide, de könnyen elérhető pl. Fejér, Bács-Kiskun, Jász-Nagykun-Szolnok megyékből is. A budapesti elhelyezést erősíti, hogy a kezdetben várhatóan üresen maradó ágyak, illetve szobák átmeneti otthonként, nőtlen-/leányszállóként hasznosíthatók.

Alapítványi működtetésben mérsékelhetők a térítési díjak

Megítélésem szerint a várható költségek jelentik, illetve jelentenék a legnagyobb gondot. Természetesen nem ingyen gondoljuk az elhelyezést. Ismert, hogy – az ellátás színvonalától és az igénybe vevő állapotától függően – a civil otthonokban jelenleg eléri a 270–500 ezer Ft/hó összeget a térítési díj. A gazdasági társaságok által üzemeltetett otthonok nem nonprofit alapon működnek, ki kell „termelniük”

a teljes költséget és minimum éves 10% körüli nyereséget kell elérniük. Alapítványi működtetésben viszont csökkenthetők a térítési díjak, számításaink szerint 180–250 ezer Ft/fő/hó összegre. A felső összeghatár láthatóan nem haladja meg a jelenlegi katonák nyugdíját (van, akiét igen!), viszont a honvédségi nyugdíjasokét, az özvegyekét és a házastársakét igen. A fennmaradó összeg pótlása történhet a nyugdíjas korábbi megtakarításából, vállalhatja a hozzátartozó, végső esetben a honvédség, illetve az alapítvány. Természetesen a szerződéseket szakszerű és gondos jogi eljárás keretében szükséges előkészíteni.

Külön problémát jelent az igényjogosultak közvetlen hozzátartozóinak elhelyezése az otthonban, illetve egyáltalán az igényjogosultság meghatározása. Egy aktív katona számára majdnem teljességgel megoldhatatlan a szülő vagy állandó ápolásra szolgáló közvetlen hozzátartozó ellátása, ezért indokoltnak tartjuk a közvetlen családtagok elhelyezésének engedélyezését.

Egyértelmű igény, széles körű támogatás

A honvédségi nyugdíjasotthon létrehozásának gondolata már két évtizede felmerült. A Hszt. 2005-re tartalmazta egy ilyen intézmény létrehozási kötelezettségét. Anyagi lehetőségek hiányában a tárca akkori vezetése a civil otthonban való elhelyezés (akkor még volt azokban szabad kapacitás) mellett döntött, és 2007-ben törölték a törvényi kötelezettséget.

Megítélésem szerint már nem szükséges újabb felmérés, az igény egyértelmű. Véleményem szerint a tárcának el kell döntenie: akarja, támogatja-e a fenti elvek szerint működő otthon létrehozását, vagy a katonák egyéni-
leg keressenek megoldást, ha tudnak? A fentiekben közreadott elképzelést támogatja a Hosz, a BEOSZ, a HOKOSZ, a Honvédelmi Minisztérium Tábori Lelkészi Szolgálat, a MATASZ és a HTBTK vezetése is.

Sörös István
ny. ezredes

OBSITOS

III. évfolyam 3. szám, 2022/3.

A Magyar Honvédség Parancsnoksága negyedévente megjelenő kiadványa honvédségi nyugállományúaknak és nyugdíjasoknak

FELELŐS KIADÓ:

Dr. Ruszin-Szendi Romulusz altábornagy,
a Magyar Honvédség parancsnoka

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG

ELNÖK (FŐSZERKESZTŐ):

Dr. Keszthelyi Gyula
ny. dandártábornok

TAGOK:

Büki Péter ny. alezredes
Feith László
Schmidt Petra
Sörös István ny. ezredes
Tóth Lajos László ny. törzsszászlós
Trautmann Balázs
Vilner Péter ny. ezredes

Az Obsitos kiadásában és terjesztésében közreműködik a HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.

FELELŐS VEZETŐ:

Kulcsár Gábor ügyvezető

A ZRÍNYI KIADÓ VEZETŐJE:

Dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagy

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Kiss Zoltán ny. alezredes

OLVASÓSZERKESZTŐ:

Havasi Máté

KÉZIRAT-ELŐKÉSZÍTŐ:

Apagyiné Gáspár Jolán

KORREKTOR:

Mészáros Károly ny. alezredes

TÖRDELÉS, KÉPFELDOLGOZÁS:

Kiss Fanni Flóra, Petrezselyem Kitti

TIPOGRÁFIAI TERV, MŰSZAKI SZERKESZTÉS:

Schubert Andrea

A ZRÍNYI KIADÓ ÉS A SZERKESZTŐSÉG CÍME:

1087 Budapest, Kerepesi út 29/b
kiado@hmzrinyi.hu

NYOMDAI KIVITELEZÉS:

HM Zrínyi Térképészeti és
Kommunikációs Szolgáltató
Közhasznú Nonprofit Kft.
Kreatív Tervező és Sokszorosító Osztály

FELELŐS VEZETŐ:

Pásztor Zoltán

CÍMLAPFOTÓ:

Szováthy Kinga

HÁTSÓ BORÍTÓ:

Kertész László

MAGYARORSZÁG BIZTONSÁGA

A LEGNAGYOBB KINCSEINK

Altiszteket avattak a Hősök terén

Magyarország biztonságát meg kell erősíteni - hangsúlyozta Szalay-Bobrovniczky Kristóf honvédelmi miniszter július 16-án, a budapesti Hősök terén tartott altisztavatáson, ahol több mint négyszázan tettek esküt.

Az avatási ünnepségen dr. Ruszin-Szendi Romulusz altábornagy, a Magyar Honvédség parancsnoka szót ejtett a Magyar Honvédség megnövekedett feladatairól, ami ráirányította a figyelmet a biztonság és a védelem fontosságára. Mint mondta: a Magyar Honvédség történelmi helyzetben van, hiszen a szomszédban háború dúl, a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség vezetésének pedig az a feladata, hogy minden akadályt elhárítson a katonák munkája elől. Ruszin-Szendi Romulusz elmondta azt is, szükség lesz átszervezésre és az adminisztráció csökkentésére, hogy a Magyar Honvédség minél több kiképzett, bevethető, harcoló katonával rendelkezzen. Ennek megvalósítása mostantól az esküt tevő altisztek feladata is – tette hozzá.

A parancsnok emlékeztetett arra, hogy mennyire fontos a családi támogatás, ami nélkül egy katona nem lehet sikeres. Éppen ezért arra

kérte a hozzátartozókat, hogy az eddig nyújtott támogatást a jövőben is adják meg szeretteiknek, a Magyar Honvédség katonáinak.

Az altiszi hitvallás elmondását és az eskütételt – amit Bogdán Zsolt őrmester mondott elő – követően Szalay-Bobrovniczky Kristóf honvédelmi miniszter szólta a frissen avatottakhoz. Mint elmondta, az új altiszteknek kulcsszerepük lesz a megújuló, magabiztos, jól kiképzett és felszerelt, jól szervezett és ütőképes Magyar Honvédség megerősítésében. „Önöknek a katonaszakma mestereinek kell lenni. Önöktől tanulják meg a katonáink az alapfogásokat. Önök gyakoroltatják velük azokat békében a gyakorlótéren, és az önök nyugalma, biztonsága vezeti őket háború esetén tűzben és a veszélyben. Megtanulták a mesterséget és annak továbbadását. Büszkéek lehetnek erre. Elvárom, hogy ezt a tudást minden szorgalmukkal és elkötelezettségükkel a Magyar Honvédség, a magyar fegyveres erők szolgálatába állítsák. Legyenek példa a magyar katona számára, de adjanak mintát a hadseregnek kívül a társadalomban is.”

A honvédelmi miniszter rámutatott: Magyarország biztonsága a legnagyobb kincsünk, a haza védelme most a legfontosabb feladatunk. „Sok elvesztegetett év, leépítések, képesség- és önbizalomvesztés után néhány éve megindult a magyar haderő átfogó fejlesztése, melyet fel kell gyorsítani, hiszen az oly sokáig örökkévalónak hitt európai béke elveszett.” Az orosz-ukrán háború kapcsán úgy fogalmazott: még korántsem látni a konfliktus végét, de az általa okozott gazdasági válság már begyűrűzik a mindennapjainkba, ráadásul a déli határon is fokozódik a migrációs nyomás, aminek a hatására egyre nő a bizonytalanság. „Mi a béke pártján állunk, de a békéhez erő kell. Nem várhatunk, nekünk az események elé kell vágni!”

Szalay-Bobrovniczky Kristóf kiemelte: Orbán Viktor miniszterelnök döntése nyomán a Magyar Honvédség teljes állománya példátlan mértékű illetménynövelésben részesül. Ezzel is szeretnék kifejezni megbecsülésüket azért a szolgálatért, amit a katonák a hazáért és a nemzetért tesznek. Hozzátette: Magyarország már jövőre eléri a 2024-re tervezett és a NATO által is elvárt honvédelmi költségvetési szintet, amit a következő években tartani is fog.

Az ünnepséget a Magyar Honvédség légi erős alakulatai színesítették egy közös kötelékben végrehajtott alacsony áthúzással, így köszöntve a frissen avatott altiszteket.

Antal Ferenc

Több mint negyven helyszínen, közel nyolcvan turnusban hirdetett meg honvédelmi táborokat az idei nyárra a Magyar Honvédség, így 3000-nél is több fiatalnak biztosítottak tartalmas programot és hosszú időre szóló élményt.

Idén is nagy az érdeklődés a honvédelmi táborok iránt

A KÖZÖSSÉGÉPÍTÉS KIVÁLÓ SZÍNTERE

A honvédelmi táborokba április 1-jén indult a jelentkezés. A 12–18 éves fiatalok 16 különböző tematikájú tábor között választhattak, de érdemes volt gyorsan dönteni, mert a helyek többsége egy hét alatt betelt. A nagy érdeklődés miatt a Magyar Honvédség még további táborokat hirdetett meg néhány helyszínen.

Búvár, erdei, infokommunikációs, felderítő, hagyományőrző, harcos (angol és német nyelvű is), logisztikus, honvédelmi sport, légierős, lovas, önvédelmi, túlélő, vitorlás, vizes – a táborok kínálata bőséges és sokszínű volt a honvédelem iránt érdeklődő vagy kalandokat kereső fiatalok számára. Az adott táborra jellemző egyedi foglalkozások mellett pedig minden turnusnál szerepeltek a heti programban például alaki gyakorlatok, paintball- és airsoft-játékok, légpuska-lövészet, elsősegélynyújtás, tereptan, tájékozódás, túlélési ismeretek, testnevelés és sport. Emellett szerveztek vetélkedőket és ügyességi versenyeket, de a rendező katonai szervezetek is bemutatkoztak a táborozóknak.

Az, hogy a fiataloknak „bejön” a honvédelmi tábor, mi sem bizonyítja jobban, hogy sok diák visszatérő résztve-

vő, a korábbi évek kedvező benyomásai után idén is jelentkeztek valamelyik turnusba. A gyakorlati, mindennapokban is jól használható ismeretek elsajátítása mellett a táborok közösségépítésre is kiváló alkalmat teremtenek.

„A csoport nagyon jó, már az első nap összebarátkoztunk. Itt összetartás van, rájön az ember, hogy egyedül nem sokra megy. Kérhetjük egymás segítségét, de ezt persze viszonzni is kell” – mondta a tizedik évfolyamot júniusban befejező budakeszi Orosz Zoli, aki kihívásokat keresett és úgy gondolta, a MH 43. Nagysándor József Híradó és Vezetéstámogató Ezred által immár hagyományosan megszervezett honvédelmi túlélő tábor megfelelő lesz számára.

Nem csalódott: mikor a táborozókat meglátogattuk, az elhagyott sárbogárdi Dózsa György laktanya természet által visszahódított vadregényes területén készítették maguknak álcázott menedéket éjszakára, emellett gyakorolták a víztisztítást és a tűzgyújtást is. Még egy példa a programok sokszínűségére: a 46. Heim Géza Területvédelmi Zászlóalj tiszaszigeti táborába a junior világ- és Európa-bajnok, illetve felnőtt vb-ezüstérmes kick-boxos, Nagy Rita látogatott

el és tartott a diákoknak élménybeszámolót, valamint bemutatót.

A honvédelmi táborok „küldetését” jól összefoglalta Sárfi Tamás főhadnagy, az MH 43. Nagysándor József Híradó és Vezetéstámogató Ezred testnevelőtisztje, a már említett sárbogárdi-fehérvári túlélő tábor vezetője:

„Próbáljuk a diákokat következetesen, a saját ütemükben rávezetni, hogy a katonaság miben más, mint a civil élet, az iskola. Ha itt lemaradnak egy információról, akkor nem fekete pont jár, hanem azzal szembesülnek, hogy például később tudnak csak ebédelni. Mindenkinél próbáljuk kiemelni az erősségét, legjobb képességét, hogy az önbizalmuk is nőjön” – hangsúlyozta a főhadnagy.

Hraskó István

Festőtáborban Pakson

KÉT MÚZSA VONZÁSÁBAN

Bemutatkozik Monok Zsuzsanna Kikelet költő, festő

Monok Zsuzsanna Kikelet (férjezett nevén Horváth Györgyné) kapcsolata a költészettel és a képzőművészettel nagyon régi keletű. Elsős középiskolás volt, amikor „egy szorult helyzetben” megírta élete első versét, illetve beiratkozott a festő művészkörbe. A művészettel kapcsolatos viszonyáról, alkotói pályájáról beszél az Obsitos magazin olvasóinak.

Mi is volt az a bizonyos „szorult helyzet”? Annyi történt csupán, hogy elkerülte figyelmemet egy fogalmazás házi feladat, amelynek az édesanyámról kellett volna szólnia. A számonkérés reggelén derült ki, hogy én erről megfeledeztem. A tanítási óra előtti szünetben már nem lett volna időm bővebben kifejteni a témát, ezért a versíráshoz folyamodtam. Sebtében sikerült is egy négy versszakos, páros rímes, kötött verset összehoznom.

Nos, a számonkérésben az én házi feladatom is szerepelt, melyet a tanár úr jeles osztályzattal jutalmazott, s egyben kérte, másnapra vigyem el a „többi versemet” az iskolai önképzőköri foglalkozásra. Iszonyatosan megrémültem e felszólítástól, hiszen nem volt több versem. E rémületemnek hatalmas zokogással nyomatékot is adtam, miközben töredelmesen bevallottam az említett egyszem alkotá-

som történetét. Nos, ezen a ponton jó néhány évtizedig búcsút is mondtam a nyilvános versírásnak. Akkor tudatosult bennem a felismerés, hogy az írás nagy felelősség, s én ez idő tájt még nem éreztem magam kellően érettnek hozzá. Később pedig, felsőfokú tanulmányaim idején, majd anyaként, gyakorló alsó tagozatos tanítóként, katonafeleségként már időm se lett volna hozzá.

Évtizedek teltek el, míg nem nagylányom, majd férjem elvesztése után elemi erővel tört rám az írás jótékony kényszere. Nem a halálról és az elmúlásról, hanem elsősorban a természet szépségeiről írtam e korszak elején. Később, szinte észrevétlen nyitottam az érzelmek, az ünnepek s egyéb más témák felé is.

Időközben megjelent három, egyenként 200 oldalas verseskötetem, melyek tartalmát értékelve a Cserhát Művész Kör a Cserhát Nívódíj arany

Monoki Zsuzsanna Kikelet: Földi éltünk gyöngysora

Különleges gyöngysor e földi életünk. Minden egyes évet egy gyönggyel mérhetünk.

Sors ecsetje festi mindegyét színesre, és csiszol közülük néhányat mívésre. A legelső szemek a szép gyermekévek, melyek bűn nélküli, patyolat-fehérek.

Majd jön az ifjúkor számos buktatóval; nem telnek az évek csak széppel és jóval. Még inkább igaz ez a felnőtt korunkra, amikor sok tettünk nem válik javunkra. Ez évek gyöngyei ugyancsak tarkáll'nak, köszönhető mind ez örökös hajszánkknak.

Ám, a bölcs lelassít, ritkítja vétkeit, s meghittebben éli szép-kori éveit. Szeretetet oszt szét, mind a két kezével, simogat, és ölel lelke melegével. Aki így vezérli őszidős tetteit, színaranya festi az alkony éveit.

1 Erdeti út | 2 Nyári varázslat | 3 Gyümölcsök

fokozata kitüntető címet adományozta részemre. E köteteknek számos telt házas bemutatója, író-olvasó találkozója volt Budapesten és több vidéki településen. *Versutca* című kötetem a nyomtatás mellett online is megjelent. Verseim egy része helyet kapott a *Budaörsi Napló*ban, az *Obsitosban*, *Déli-báb Művészeti Szemlé*ben, a *Klárís* irodalmi-kulturális folyóiratban és több más újságban is.

Negyedik kötetem jelenleg alakulóban van. Hogy miért nem jelent már meg? Elárulom. Mostanában visszatért a régi „szerelem”, a festészet iránti vágyam. Már középiskolás éveimben is heti rendszerességgel rajzoltam és festettem Szekszárdon, a Lázár Pál festőművész vezette Megyei Művészkörben. Ez időben inkább

a rajzszen, a pasztellkréta és a vízfesték voltak a használatos eszközeim. Alkotásaim zöme rendszeresen szerepelt a megyei képzőművészkiállítás anyagában is. Érettségi után elkerültem a városból, s a fenti folyamat megszakadt.

Felsőfokú tanulmányaim alatt, a tantárgyak sorában jogosultságot szereztem rajztanításra is. Évtizedekig rendszeresen rajzoltam, nemcsak rajz-, de egyéb tanítási órákon is, ha a tananyag jobb megértetése azt indokoltá tette. 2015-ben elhatároztam, hogy az ügyesen rajzoló, akkor 17 éves nagylány unokámat „megmutatom” egy festőművész ismerősömnek, Nógrádi Katalin festő- és grafikusművésznék. Beíratam Katalinhoz egy négynapos olajfestészeti kurzusra, ahová én is el-

kísértem. Gondoltam, míg az unokám fest, én kiülök a Balaton partjára és írni fogok. Ám, nem így történt, mert Katalin szelíd nőgatással engem is a festőtáshoz ültetett.

Sajnos, vagy hála Isten, az első tájképem olyan jól sikerült, hogy nem tudtam lemondani a folytatásról. Beleszerettem az olajfestésbe, s azóta folyamatosan festek. Továbbfejlesztésem érdekében évente több alkalommal részt vettem Nógrádi Katalin többnapos festőkursusain és szakkörökben. Később más festőművészekkel – Nagy Krisztiánt, Simon M. Veronikát és Agárdi Gabit emelném ki – is kapcsolatba kerültem, részt vettem kurzusikon, online tanfolyamaikon, és oktatóvideókból szintén sokat tanultam. 2018-ban, Budaörsön, egyéni kiállításra is adódott lehetőségem, ahol képeim s a hozzájuk, illetve róluk íródott verseim is helyet kaptak. 2019-ben ilyen önálló rendezvényem volt a Budapesti Belügyi Nyugdíjasok Egyesületében is. 2019 szeptemberében pedig a Duna Palotába kaptam meghívást egy önálló kiállítás megrendezésére.

Számos csoportos tárlaton is részt vettem. Például rendszeresen jelen vagyok a Somogyiak Baráti Köre fővárosi és vidéki művészeti kiállításain. Az MH Budapesti Nyugállományúak Klubja Kertbarát Tagozatának tagjaként úgyszintén rendszeresen szerepelek alkotásaimmal az évente megrendezett termény- és termékbemutatón.

Képeim nagy része zsűrizett, több elismerő oklevéllel rendelkezem. 2018-ban a Cserhát Művész Kör Aranyecset díjban részesített.

Verseimmel gyakorta színesíttem a Kertbarát Tagozat és a MH Budapesti Nyugállományúak Klubja Repülő és Légvédelmi Tagozat rendezvényeit, klubnapjait (ez utóbbinak is több mint húsz éve tagja vagyok). Alkotómunkám, művészeti tevékenységem elismeréseként a magyar kultúra napján a honvédelmi miniszter elismerő oklevélét vehettem át.

Monok Zsuzsanna Kikelet

HÁROMEZER KATONÁBÓL KÉTEZER TÖRÖKKÉ LETT

Ezerkilencszázhatvannyolc nyarán forgatták Várkonyi Zoltán ikonikus történelmi filmjét, az Egri csillagokat. Az már a forgatás idején köztudott volt, hogy a Mester rengeteg statisztát mozgatott a felvételek során. A hatalmas infrastruktúra biztosítása egyetlen ember felelőssége volt, Bakos Péter századosé. A ma 95 éves, jó egészségben Marcaliban élő nyugállományú katona készséggel osztotta meg akkori élményeit az Obsitos munkatársával.

Az *Egri csillagok* minden tekintetben szuperprodukciónak tekinthető. Várkonyi Zoltán zsinórban megrendezett három grandiózus Jókai-adaptációja után (1965: *A kőszívű ember fiai I-II.*, 1966: *Egy magyar nábob*, 1966: *Kárpáthy Zoltán*) vágott bele Gárdonyi Géza regényének megfilmesítésébe. A főszerepeket Kovács István, Venczel Vera és Sinkovits Imre játszotta, de egy kis túlzással azt lehet mondani, hogy szinte minden megszólaló ismert vagy később ismertté vált színész volt. A filmforgatás statisztériáját, szám szerint háromezer sorállományú katonát, valamint a Pilisborosjenőn felépített „egri vár” ostroma által igényelt egyéb szolgáltatásokat a Magyar Néphadsereg biztosította.

– 1968 nyarának elején kaptam meg a feladatot, hogy a forgatás helyszínére vizet, villanyt, táborhelyet intézzek – idézi fel a kezdeteket Bakos Péter. – Hivatalosan ez úgy hangzott: biztosítsam a helyet. Hogy miért pont engem pécézték ki, máig nem tudom. Igaz, a tisztí iskolán „elhelyezési” ismereteket is tanultam, de ezzel nem voltam egyedül. Az akkori kanizsai szolgálati helyem a kaposvári hadosztályhoz tartozott, így a pilisborosjenői környezettel az alapoktól kezdve kel-

lett megismerkednem. Bevittek az erdőbe – szó szerint, ugyanis a helyszínt egy erdőből alakítottuk ki. Kaptam egy műszaki századot, egy lövegtorony nélküli harckocsit tolólappal, és nosza, indulhat az erdőirtás. Azért persze előtte volt némi kijárnyalóm a vízműveknél és az áramszolgáltatónál. Tárgyalhattam bárkivel és bármelyik civil vállalattal, egy A4-es papíron minderre megkaptam a „felhatalmazást” – meséli a ma kilencvenöt esztendő nyugdíjas katonatiszt. Elmondta: amikor minden készen állt, csak akkor jelent meg a rendező, Várkonyi Zoltán, aki a színészgárdával igen szigorú, míg velük, katonákkal kifejezetten barátságos ember volt.

– Nem volt lazaság, mert ennyi embert mozgatni, átöltöztetni, instruálni

komoly munka. A fiaink kétharmada török, egyharmada magyar gúnyát öltött, szerepüknek megfelelően. Mindenki élvezte, megtiszteltetésnek tartotta, hogy részt vehet ebben a játékban. Kifejezetten tetszett nekik, hogy az ostromlétráról egyenest egy vaskos laticelre lökték őket a hős várvédők. Komoly protekciónak tartottuk, hogy a nap végén csendben megnézhattuk, amint a rendező irányítja az aznapi felvételek vágását. Valamennyire belelát-hattam, hogyan készül egy film – idézi a történeteket az idős „logisztikus”.

A helyszín infrastruktúrájának fontos része volt a tábori konyha; a honvédségi szakácsok emberül és mindenki meglegedésére teljesítettek. Bakos százados elmondta: egy-egy fogás fogyasztása közben gyakran hangzot-

A forgatás feltételeinek biztosításában a hadseregnek komoly szerepe volt

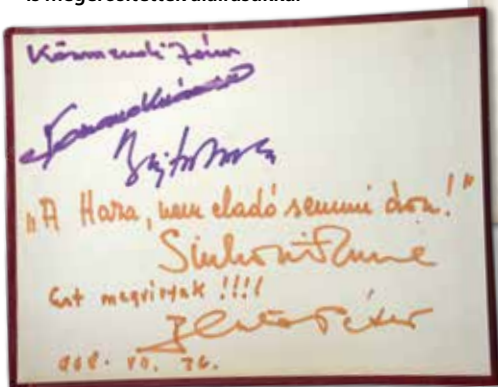
tak el elismerő véleménynyilvánítások, melyekben a katonákkal együtt falatozó színészek édesanyjuk főztjéhez hasonlították az aktuális étket.

A néhány hetes forgatás befejeztével Bakos Péternek akadt bőséggel további elintéznivalója: mindent vissza kellett állítani eredeti állapotába, a villanyoszlopokat eltüntetni, a vízvezetékeket felszedni, a tábort elbontani, a költségekkel pedig elszámolni a HM pénzügyi osztályán.

– Minden klappolt, fillérre! Mikor mindennek vége volt, a résztvevőknek megtartották a premiert Pesten, a Váci utcai tiszti házban. Minket, a „főkolompokat” sorba állítottak, és mindegyikünk kapott Várkonyitól egy példányt a forgatókönyvből, egy fotóalbumot a forgatásról és egy borítékot, benne ötvenezer forinttal. Nagyon nagy pénz volt az hatvannyolcban – meséli Bakos Péter, aki idős kora ellenére kivételes szellemi frissességgel idézte fel az Egri csillagok forgatásán történeteket.

Mészáros József

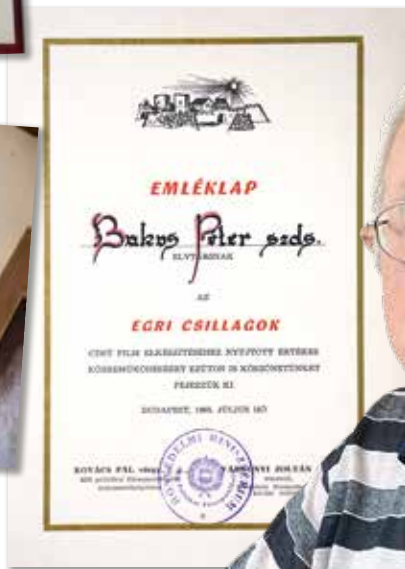
Dobó István várkapitány legendás szavait a kor neves színészei is megerősítették aláírásukkal

Számos szereplő, köztük a két főszereplő, Venczel Vera és Kovács István aláírása

Bakos Péter munkáját oklevéllel és a forgatókönyv egy példányával ismerték el

Bakos Péter ny. százados megtiszteltetésnek tartotta, hogy részese lehetett a hatalmas vállalkozásnak

TISZTI PÁLYÁM KEZDETE

Juhász János ny. alezredes, mint írja, az Obsitos hűséges olvasója. Leginkább a magazinban közölt személyes hangú írások érintik meg, ezért maga is összefoglalta az egyenruhában töltött első napok, hónapok élményeit, a tiszti iskolai évek tapasztalatait.

1965 szeptemberének első napján léptem át Szolnokon az akkori nevén Kilián György Repülő Tiszti Iskola kapuját. A bejáratnál intettek, menjek, kövessem a nyilak irányát, a gyengélkedőn már várnak. Odaérve egy széles, lapos téglalapú épületet találtam. A végében egy kémény magasodott, mellette egy hatalmas szénrakás. Belépéskor az ajtónál egy katona ült. Rám nézett, majd a lépcsőre mutatott. Felérve valóságos zsidvásár fogadott. Az egyik katonára rögtön a kezembe nyomott egy papírszakot, és azt mondta: vetkőzöm meztelenre, a ruhámat tegyem a zsákba, írjam rá a nevemet, lakcímet, és menjek a fürdőbe. Ott kaptam szappant, törölközőt. A szappanban nagy betűvel belenyomva: HONVÉD. A törölközőbe piros betűvel beleszöve: MAGYAR NÉPHADSEREG. Ezután orvosi vizsgálat következett, majd a kezembe nyomtak egy durva szürke pokrócot; a többieknél láttam, hogy amit ezután kapok, ebbe kell tennem. Nem szóltak hozzám, csak sorolták a holmik, és dobálták a pokrócra. Ekkor ismerkedtem meg olyan fogalmakkal, mint evőcsésze, gyalás, kánalgép, azaz csajka, gyalogsági ásó, evőeszközbeszlet.

Ezután félreállítottak. Itt várakozzon, mondták. Egyre többen lettünk, majd jött egy katona, felszólított ben-

nünket, hogy kövessük. A cókómokkal a vállunkon egy mintegy 300 méter távolságra levő épületbe vezettek bennünket. Itt két egymás melletti helyiségbe osztották a társaságot. Ágyat saját magunk választhattunk, szekrényt ketten együtt kaptunk: egy ember, fél szekrény. Beraktuk a felszerelést. „Várakozzanak!”, szólt az utasítás. Gondterhelten üldögéltünk, és közben ismerkedtünk. Várakozással méricskeltük egymást, hiszen a következő négy évet együtt töltjük majd. Kisvártatva bejött egy tiszt. Bemutatkozott, P. százados, a katonai esküig ő lesz a szakaszparancsnok. Belépett három sorkatonára, ők lesznek a rajparancsnokok, mondta a tiszt. Ezzel megkezdődött hathetes alapkiképzésünk.

A rajparancsnokok alapos munkát végeztek, keményen dolgoztunk. Megtudtuk, mire való a már említett gyalás. Izgatottan készültünk a gyalogsági lövészetre, majd a kézigránátdobásra. Az utolsó héten a százados bejelentette: megkezdjük az esküre való felkészülést. Az alapkiképzést követően azonnal beültünk az iskolapadba. Elindult a tényleges tiszti felkészítés. Tanáraink fiatal tisztek voltak, akik az oktatás mellett párhuzamosan végezték szakirányú egyetemi tanulmányaikat is. A szakmai tárgyak mellett tanultunk még vegyi védelmet, harcászatot, pszichológiát,

filozófiát, és hát ott volt az elmaradhatatlan politikai gazdaságtan meg a párt-politikai munka.

Az utolsó év a szakmai felkészülés volt a repülőcsapatoknál – közben P. százados elbúcsúzott tőlünk, más feladattal bízták meg. Helyére egy frissen végzett hadnagyot neveztek ki, aki nem tudta a „légierő szellemét”, sajátos viszonyait elfogadni, ezért állandó konfliktusba keveredett velünk. A tisztavatás előtt az akkori kiképzési főcsoportfőnök látogatást tett a főiskolán abból a célból, hogy megismerje a végzős hallgatók véleményét a tisztképzés rendjéről. Felvetettük, hogy egy fiatal parancsnok csak akkor lehet eredményes, ha megtalálja a helyes utat a hasonló korú beosztottakhoz, és soha nem felejt el, hogy ők is emberek.

A főiskola nagy hangsúlyt helyezett a közösségi nevelésre, más intézményekkel való kapcsolattartásra. Saját újságot készített a növendékek bevonásával. Pezsgő, izgalmas életet tapasztaltunk nap mint nap. Az intézmény megszerettette a repülőtechnikát, és igényes, érdeklődő tiszteket nevelt. Hálás szívvel gondolok vissza az ott eltöltött négy évre!

Juhász János
ny. alezredes

ŐSZINTE SZEMBENÉZÉS AZ ÖREGSÉGGEL ÉS AZ ELMŰLÁSSAL

Sánta György *Kit, mit, miért?* című könyvéről

Nagyregénnyel jelentkezett a Farkasrajz a kabáton című novelláskötettel (Magvető Kiadó, 1974) debütált író (melyből Szabó István, Oscar-díjas filmrendező forgatott filmet). A kötet Pandul Dávid és idős barátai életét, mindennapjait tárja az olvasó elé. Család, barátság, a korral járó elkerülhetetlen betegségek, az elmúlás gondolatának elfogadása – ezek lehetnének a mű kulcsszavai. A szerző, aki őrnagyi rendfokozatban, az MHSZ Élet főszerkesztőjeként vonult nyugállományba, a tőle megszokott empátiával ábrázolja hőseit a több mint 800 oldalas kötet lapjain.

Sánta György századosként az 1980-as években

Az író a közelmúltban egy interjú során így beszélt új könyvéről: „Fontos életelvének tartom az önismeretet, hogy minden cselekedetünk vagy akár egy életszakasz után átgondoljuk tetteink, cselekedeteink következményeit. Zárjunk le egy szakaszt és nézzünk szembe a történetekkel. A könyv hőseim egyéni életének summázása, összekötve a társadalmi helyzetével, a problémákkal.”

Sánta György számára a legfontosabb az ember: jellemének, sorsának, érzelmeinek alakulását vizsgálja műveiben, példaértékű beleélő képességgel. A téma, az öregséggel, a betegségekkel való küzdelem és együttélés, az elmúlással való szükségszerű szembenézés nem egyszerű feladat. Sem a fentiek megjelenítésére vállalkozó írónak, sem a befogadónak, az olvasónak. A szembenézés pedig csak akkor lehet hiteles, ha őszinte. Sánta György, mint eddigi műveiben, most is biztos kézzel és arányérzékkel nyúlt választott témájához – nem volt ez számára különleges feladat, csak magát kellett adnia.

Sánta sohasem szégyellte a saját bizonytalanságait, sosem akarta magát magabiztosabbnak mutatni, mint amilyen. Talán emiatt az írói ars poetica és alapállás miatt tudjuk magunkénak érezni a kötet minden sorát, még a legkeményebbnek tűnő mondatokat is.

„A felszínes alvás után amikor ébred, úgy érzi magát, mintha kerékbe törték volna, és minden porcikáját újra kell indítani, hogy használni tudja. A múltó idő az öregből mindig valamit elvesz, kiharap: egy-egy szervet, fogat, hajszálat, bőrdarabot stb. Csökkenti az éltető nedvességet, de nehéz nyákot képez a bélben, tüdőben, torokban, hogy súlyosabb legyen a létezés. A vége pedig az, ha a szív kezd fuldokolni a maga képezte folyadékban.”

A regény hősei különböző „családi állásúak”: házasságban élnek, elváltak vagy éppen frissen özvegyültek meg. Sánta érzékletesen, nem ritkán költői magasságokba emelkedve ábrázolja az idős emberek párkapcsolatát, érzéseit.

A kötet főhőse, Pandul Dávid „éjszakánként még a szívdobogását is

viesszafogva figyelte a felesége el-elakadó lélegzetét. Ha sikoltásra ébredt, csak arra gondolt, hogy talán álmában bántják; ritkábban arra, hogy szerelmeskedik. És az öregembernek is hiányzik néha, ahogy a kéz a kézzel összeér; egy simogatás a vállon, a testek véletlen érintése...

Azért mégiscsak jó, ha összekapaszkodhat az ember azzal, aki az övé év-tizedek óta, akár így, akár úgy. Engem kiver a víz, ha arra ébrednek, hogy nem szuszog mellettem a feleségem. Addig helyezkedek, forgolódom, – de felébrésztetni nem akarom –, amíg nem vagyok biztos abban, hogy lélegzik.”

A kötetben – kimondva vagy indirekt módon – végigvonul az elmúlás gondolata. A szerző hol kíméletlenül, a maga valóságában, hol filozofikusan, hol pedig iróniával, humorral közelít a témához. A nyolcvanötödik életéve felé közeledő író, Pandul Dávid számot vet az életével és a lehetőségeivel; tudja, tisztában van vele, mi az élet rendje. Ez egyfajta megnyugvást jelent számára. Arra is rájött, ahogy más embernek a járkálás, az „állandó úton levés” jelenti az életet, számára a csönd volt az, ami éltette. Csak az áldott csönd talaján tudott létezni. Ha ez vette körül, csak akkor volt nyugodt, csak akkor tudott gondolkodni, tervezni, levegőt venni.

Pandul, azaz az író számára „manapság már csak az írás kényszere maradt. És a nyári fényben a fénytől bágyadozó vágyak. Csak az álmai közvetítették azt, amire titkon vágyott...”

Kiss Zoltán ny. alezredes
Pápirusz Book Kiadó, Budapest, 2021

FŐZZÜNK EGYÜTT!

Nyári grillparti

Karibi fűszerezésű rostonsült csirkemell chilis grillsajttal, bajor sült kolbász sztékburgonyával és ezersziget öntetes zöldsalátával.

Hozzávalók 4 személyre

• 60 dkg csirkemellfilé	• 10 dkg eper
• 1 csomag bajor kolbász	• 5 g köménymag
• 1 db chilis grillsajt	• 6 g fűszerpaprika
• 1 pohár joghurt	• 1 csomag petrezselyemzöld
• 1,2 kg burgonya	• 1 csomag karibi fűszerpác
• 15 dkg kígyóuborka	• 1 dl olívaolaj
• 15 dkg zöldpaprika	• só
• 10 dkg paradicsom	• színesbors-keverék
• 1/2 fej jégsaláta vagy rukkola	
• 10 dkg lila káposzta	
• 20 dkg sárgarépa	
• 1 csomag ezersziget salátaöntet	

TIPP

A pácolni kívánt húsokat csak közvetlenül sütés előtt sózzuk, a készített pácba ne keverjünk sót, mert elveszi a hús nedvességét.

Elkészítés

1 A csirkemellfilét megtisztítjuk, majd karibi fűszerpáccal fűszerezük.

2 A zöldségfélét daraboljuk, a lila káposztát szeleteljük, a sárgarépat vékony csíkokra vágjuk, a jégsalátát kisebb darabokra tépkedjük és ezeket a zöldségeket mind egy nagyobb tálba tesszük. Az ezersziget salátaöntetet összekeverjük a joghurttal, majd 20 percre a hűtőbe tesszük.

3 A burgonyát megtisztítjuk, hosszában négy-nyolc azonos nagyságú részre vágjuk. Az olívaolajat összekeverjük a sóval, az őrölt színes borsal, a köménymaggal

és a fűszerpaprikával. Az így kapott fűszeres olajat ráöntjük a burgonyára, majd alaposan összekeverjük. Sütőben 200 fokon (tárcsán, grillrácsán) többszöri kevergetéssel megsütjük.

4 A csirkemelleket, a bajor kolbászt és a szeletelt chilis sajtot faszenes grillsütőn vagy elektromos grillezőn megsütjük.

5 A sült húsokat a burgonyaival és a dresszingses zöldségekkel tálaljuk.

JÁTSSZON velünk!

ÍGY BESZÉLT A KATONALELKÉSZÉK SZOLGÁLTÁNAK CÉLJÁRÓL A KATOLIKUS TÁBORI LELKÉSZÉK NAPJÁN (JÚNIUS 23.) BERTA TIBOR DANDARTÁBORNOK, KATOLIKUS TÁBORI PÜSPÖK	HINDU DÉMONOK ANTIK RÓMAI PÉNZ KISZÁRÍT			SZIKVÍZ OXIGÉN VEGYJELE	ELRAGADTATÁS	DÍSZ-VACSORA KETTŐZVE: JÁTÉK PLANÉTA		... DELON, FRANCIA SZÍNÉSZ
CSÖRTE SÓHAJ	SÚLY-ARÁNY R.			NEM EMBER BEOLVASÓ				A
						RÉSZBEN KIUTAL!		
HÁRYJÁNOS	MAROSI VÁROS A MEGFEJTÉS FOLYTATÁSA			AZON A HELYEN, NÉPIESEN SZINTÉN	A HÁZON BELÜL HOROG ELEJE!		KELET JELE MÉG EBBEN AZ ÉVBEN	
LEJJEBB								
ZORRO JELE	MENTEGETŐZIK HÍVOGAT							
EGYÉNI CÉG, RÓVIDEN		SODORNI KEZDI! CERUZA ANYAGA			ÍZ VÉGI! FÉLRE		DÖBBENET KEZDETE! ELLÁTÁS EGYIK FAJTÁJA	
PÁRATLANUL MESÜGE!			TILTÓ-SZÓ MŰVÉSZI TÉMA		KÖTŐZŐ-SZER AMÉRIKAI TENISZEZŐ (ANDRE)			
A „KÖSZÍVŰ EMBER” FELESEGE								
BÁJT JELE					GERMÁNIUM VEGYJELE ÉPÍTÉSI ANYAG		PARKOLÓ JELE LEVELEZNEK	
DEGESZRE EVŐ AJÁNLOTT JELZÉS LEVÉLEN	FORINT KIJETT HANG			KACSAHÍVÓ LÉTREHOZ				
AMELY			IDEGEN GÁZ! HÉT HATÁROKI!			ROMÁN AUTÓJEL RONGÁL		
REGÉNY- ÉS DRAMAÍRÓ (LAJOS, 1813-1864)					ZONGORA-MŰVÉSZ (IRÉN, 1883-1957) ÉLJENZÉS			
ABLAK-KERET! ÉLŐSKÖDŐ PÓKFÉLE AMPER		SÜRGŐS ÉRTESETÉS „A” NAPTÁRI EGYSÉG						
			INDONÉZIA AUTÓJELE ÉPÜLET-SZÁRNY			KORÁBBI KÉPZÉSI RENDSZER LÁNGBA BORUL		
NULLA MÁSRÁ NINCS HATÁSSAL KÖR KÖZFEJE!	VÉDŐ-JÁTÉKOS CÚN HATÁRAI!						ÁBÉCÉNK ELSŐ BETŰJE FOLYADÉK	
				HEVESEN VITATKOZIK NEWTON JELE				PROTON
SZÖVETSÉGESI RENDSZER AZ I. VILÁGHÁBORÚBAN						NEM TÉTOVÁZIK		

„A rejtvény beküldésével egyidejűleg hozzájárulok ahhoz, hogy amennyiben a sorsoláson a nyertesek közé bekerülök, a kiadvány a nevemet és a lakóhelyemet (helység) közölje.”

KEDVES OLVASÓINK!

Rejtvényünk megfejtése: dr. Berta Tibor dandártábornok, katolikus táborigazgatók szavai a táborigazgatói lelkész szolgálatról.

A helyes megfejtők között értékes könyvsomagokat sorsolunk ki. (A név és lakcím nélküli megfejtéseket nem tudjuk figyelembe venni!)

Beküldési határidő:
2022. szeptember 30.

Cím: Obsitos Szerkesztősége
1087 Budapest
Kerepesi út 29/b
(HM Zrínyi NKft.)
e-mail: obsitos@hmzrinyi.hu

Előző számunk nyertesei:

Az OBSITOS 2022/2. számában közölt rejtvény megfejtése:

A mai katonák sokat tanulhatnak az egykori honvédektől.

KÖNYVNYEREMÉNYEK:

- A katonai repülőszakemberképzés Szolnokon, 1967–1996
- A magyar királyi folyamőrök és fegyverzetük 1920–1945
- A világháborúk magyar katonái, 1914–1918, 1939–1945. Egy ezredév hadban sorozat

NYERTESEK:

- 1 **Bokor Gézáné** (Szombathely)
- 2 **Darab Lajos József ny.** törzsszászlós (Nagykanizsa)
- 3 **Dr. Bencze László Tamás** (Budapest)
- 4 **Ferenczi László** (Kalooca)
- 5 **Gáspár Józsefné** (Pécs)
- 6 **Hadarits Imre ny.** ezredes (Kecskemét)
- 7 **Kárpáti Sándor** (Tápiószecső)
- 8 **Marton Sándor ny.** alezredes (Kistarcsa)
- 9 **Nagy Károly ny.** törzsszászlós (Budakeszi)
- 10 **Stumpfne Bekes Margit** (Budapest)

GIDRÁN

ÖNJÁRÓ
AKNAVETŐ
KÉPESSÉG

